

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.  
Egy hétre ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.  
Egy hétre ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasdos petit sor egyszer 20 fillér,  
minden következőnél 16 fillér.

Nyúttér petit sora 40 fillér.

# ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült  
vasutak palotájában.  
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-  
Társaság.  
József főherceg-ut 22. sz.  
TELEFON-SZÁM: 191.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:  
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, február 26.

Mai számunk főbb közleményei:

- A mai minisztertanács.
- Választási mozgalmak.
- A drága vashidak.
- A Ház elnökének sajtópöre.
- Ítélet a Hitelbank bűnpörében.
- Góthné és az aradi Tokeramó.
- Urbán Iván belkutatása.
- Lueger haldoklása.
- Az örült gyógyszerész.
- Félholtra rugdalt elmebeteg.
- Tarkaságok.

## A vashidak deficitje.

Arad, február 25.

A gyámoltalan emberek tervei hi-  
resnek arról, hogy amig csak tervek,  
biztos sikert ígérnek s mihelyt meg-  
valósulnak, szerencsétlenséget jelen-  
tenek. Ilyesmiben nyilatkozik meg  
Arad gyámoltalansága. Amig tervez-  
nek, a papíron és javaslatokban ki-  
tűnő, rentabilis üzletekről van szó s  
mihelyt a tervekből lesz valami, elé-  
bünk ugrik a város gyakori vendége:  
a deficit.

Kitűnő vállalatnak kellett volna  
lenni az autobusznak s a második  
esztendejében már a deficit kapaszkod-  
dik a gummi-küllőibe. S a vashid  
még föl se épült, még csak a mezite-  
len pillérek ágaskodnak ki a vízből s  
már rajtuk ül a biztos és esetleg meg-  
döbbentő nagyságú deficit.

Ha ugyanis a miniszter megen-  
gedi, hogy a gyalogjáróktól oda és  
vissza két-két krajcár hidvámot szed-  
jenek, akkor csak tizenötezer korona

lesz az évi deficit. Ha ellenben a mi-  
niszter ehhez nem járul hozzá, amint-  
hogy ez a hidpénz, az átkelők va-  
gyoni állapotához, mesterségéhez ké-  
pest nagy is, s a gyalogjárók csak  
két-két fillért fizetnek, akkor a rég  
óhajtott vashidak révén évenként hat-  
vanötezer korona kiadás szakad a vá-  
ros nyakába, amit pótdóval kell fe-  
dezni.

Vegyük a jobb esetet, hogy a  
deficit tizenötezer korona lesz. A vá-  
ros ugyan ennek pótlására, kellő jog-  
cimmal, államsegélyt kér, s lehet,  
hogy meg is fogja kapni. De ha nem  
is: évi tizenötezer korona még nem  
olyan összeg, a mit a város nem  
birna ki, s ez az összeg kétségtelenül  
megtérülne a forgalomban, a közve-  
tett haszonban, a mit a vashidak ré-  
vén remélni lehet. De ez a tizenöt-  
ezer korona is csak szuppozíciókra,  
átlagokra épített számadásból kerül  
ki, a mely talán nem minden részé-  
ben pesszimista. De, ismerve a mi  
háztartásunk fátumát, a mely minden  
ügynél kísér bennünket, talán nem  
jogtalan a kérdés: ha már most, a  
mikor a forgalom meg se indult,  
ennyi ijeszt bennünket, mennyire nő  
fel, a mikor a hidvám üzletje meg-  
kezdődik?

S fejünk fölött lóg egy másik eset:  
ha a miniszter nem engedi meg a  
négyfilléres gyalogvámot s ragaszko-  
dik a két fillérhez, amennyi az ed-  
digi aktákban szerepel? Mit csinál-  
unk akkor a hatvanötezer koroná-  
val? Vajjon kárpótolja ezért a pol-

gárokat az a büszke tudat, hogy vas-  
hidunk van, nem is egy, de kettő?

Most már benne vagyunk a dolog-  
ban s a biztosan bekövetkezendőket  
nem lehet kikerülni. De lehetetlen,  
hogy eszünkbe ne jusson: amikor a  
vashidak terveivel foglalkoztak, költ-  
ségvetést csináltak, egy-kettőre meg-  
állapították, hogy a vashid a város-  
nak nem jelent áldozatot, mert a be-  
folyó jövedelmek kifizetik a hidköl-  
csön amortizációját, meg a hidak  
fenntartását. Igaz, hogy azóta egy-  
és más megváltozott s a város a fe-  
lelősség egyrészét átháríthatja az előre  
nem látott körülményekre: de azért  
annyi okossággal, amennyivel most,  
tehát a tényleges hidforgalom előtt,  
megállapíthatták, hogy a vashidakra  
rá fogunk fizetni, — tudni lehetett  
a tervezésnél is, hogy mi lesz a  
nóta vége.

Sajnos, az ilyesmi mindig csak  
akkor kerül beismerésre, ha már a  
dolgokon alig lehet változtatni. Nem  
mondjuk, hogy a város visszariadt  
volna a vashidak építésétől, ha előre  
tudta volna, hogy tizenötezer koronát  
kell esztendőnként ráfizetni. (Hatvan-  
ötezer korona előre látott deficitnél  
már egy kissé meggondolta volna  
maga.) De akkor bizonyára meggon-  
dolt volna egyet-mást; talán belement  
volna abba is — amiről akkor hal-  
lani se akartak, — hogy egyelőre  
csak egy hidat épít; a katonák járja-  
nak tovább a fekete hidon a városba,  
meg a gyakorlatokra. De akkor ró-  
zsás színben festett az ügy a törvény-

## A kis lakatosinas.

Írta: Rébel Lászlóné.

Uri szülők gyermeke volt a kis lakatos-  
inas. De hát jobban szeretett furni-faragni, mint  
a latin igéket conjugálni, vagy a görög classi-  
kusokat deklamálni. És mert okos ember volt  
a kis lakatosinas édesapja, szive szerint mehe-  
tett előre az életbe. Ostoba előítéletek nem gá-  
tolták, hogy olyképp boldoguljon, ahogy haj-  
lama kívánta. Sohasem hallotta ijesztgetés gya-  
nánt a ferde életfelfogás jelszavait: ha nem  
tanulsz, inasnak adnak. Családjában nem volt  
dívat a gyerekekre, ha nem éppen fényes is-  
kolai bizonyítványt vittek haza, mérgesen rá-  
kiabálni: takarodj inasnak! Báresak belát-  
ták már a szülők, hogy mily helytele-  
nül cselekszenek, midőn hasonló kifakadá-  
sokkal elriasztják gyermekeiket a tisztas  
iparospályától és a becsületes kézműves-  
séget már jó előre, miat valami megvetett, le-  
alacsonyító foglalkozást állítják gyermekeik elé.  
Bizony nem volna annyi szerencsétlen proletár  
a világon, kik mindmegannyi szárnyaszegett,  
képzelt geniek, bukdácsolnak az életküzdelmek  
zavaros hullámaiban.

A kis lakatosinas büszkén viselte kék  
munkászubbonnyát. Ez a kis kék zubbonny kü-  
lönös tisztelet tárgya volt a család előtt: mint  
jelképe a szorgalmas munkának, szent lobogója

a tisztas iparnak. Szorgalmasan és öröm-  
mel járt a műhelybe, hol nagy kedvvel  
furt, faragott, ügyes volt a kis lakatosinas.

De mint kedves, szelid fiucskát, játszó  
pajtásai szerették s ha szabad idejében a lap-  
dázó fiúk közé vegyült, nagy örömmel fogad-  
ták; itt jön a kis lakatosinas! és tisztelettel  
néztek kék munkászubbonnyára.

Népszerű volt a kis lakatosinas. Mikor a  
munkából hazament, édesapja szeretettel simo-  
gatla meg szurtos arcát s mindig volt egy ked-  
ves szava hozzá: jól van fiam, szorgalmas  
légy, hogy derék ember váljon belőled. De  
legjobban édesanyja szerette. Ha kis munkás-  
zubbonnyáról beszélt a gomb, gondosan fel-  
varrta s oly gyengéden bánt a kis zubbonnyal,  
mint ha valami drága selyemdarab lenne. Ugy  
kellett mosni-vasalni, mint a patyolatot.

Ha fáradt volt a kis lakatosinas, anyja sze-  
retettel ölelte magához s az anyai csók, mely  
piros arcokáját érte, édesen biztatta: csak bá-  
torság kis fiam! Egyszóval boldog volt a kis  
lakatosinas. És szorgalmasan furt, faragott  
tovább.

Egy izben meglepte édesanyját első nagy-  
stíliú művével. Csinos doboz volt ez, fedelén ra-  
gyogó acélból való cirádákkal és remekművi  
kis lakattal.

Mily boldogan faragott, reszelt, kalapált  
rajta. Amig elkészült, százszor is elgondolta,

hogy elég méltó lesz-e ez az ajándék az ő  
drága anyjához? A kalapács koppanó hangjá-  
val szerető szive versenyt dobogott s a reszelő  
egyhangu zaja s legszebb dal volt fülének. Az  
acél szerszének sugárától csiszolódott fényesre,  
fürge keze alatt a kis lakat hiven zárta el  
szívének ezer édes titkát. Ugy örült a kis la-  
katosinas. Boldogan vitte haza anyjának a re-  
mekművet, melyet az nagy beesben tartott.

Évek múltak el. Repül, rohan az idő,  
akárhogy belekapaszkodunk is lebegő szár-  
nyába, hogy visszatartsuk.

A kis lakatosinas nőtt, erősödött s lassan-  
ként fiesi lett neki a kék munkászubbonny.  
Szorgalmasan dolgozott, tanult és évek múltán  
a kis inasból hasznos polgára lett a hazának.

Mikor kibajozott az élet viharos tengerére,  
anyja egy talizmánt adott át neki. Az a régi  
doboz volt, az ő első műve, melyhez a gyer-  
mekkor édes emlékei tapadtak.

Ujra látta magát, mint kis lakatosinast.  
Ujra átélte a boldog gyermekéveket, mikor  
még keserves sirása is inkább vidám kacag-  
ás volt.

— Csak akkor nyisd fel e dobozt. —  
mondta neki anyja, — mikor életed legbol-  
dogabb napját éled. Ha szived tularad az öröm-  
től. De már nem tudsz többet sirni. Az, ami  
benne van, újra megtanít könnyezni.

Ismét teltek az évek. Sokszor virult ki az  
ibolya, sokszor hervadt el a rózsa. Sokszor pi-

hatóság, a polgárok előtt. Kitünő üzletnek látszott, akár az autóbussz.

Van a mi városházánkon sok jeles tisztviselő, közigazgatási tehetség, ambiciózus kezdeményező, ötlet-ember és munkás kéz. De valami hiányzik, úgy látszik: néhány egészséges, jó ceruza, amelyekre mindig szükség lenne, amikor a közgyűlésnek valamely „kitünő üzlet” dolgában tesznek lendületes előterjesztést.

**A miniszterelnök Temesvárott.** A temesvári nemzeti munkapárt, megalakulása alkalmából, tudvalevőleg sürgönyileg üdvözölte *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnököt és *Tisza István* grófot. Az üdvözlő sürgönyökre a következő sürgöny-válaszok érkeztek br. *Ambrózy Gyulához*, a temesmegyei nemzeti munkapárt elnökéhez:

Méltóságos báró *Ambrózy Gyula* elnök urnak  
Temesvár.

Bensőleg érzett igaz örömmel fogadtam a nemzeti munkapárt megalakítása végett összehívott temesvári értekezlet szíves üdvözlését, mely bizalommal töltött el a jövő iránt s lelkesedéssel, hogy az igaz nemzeti politika, eredményes társadalmi és közgazdasági munka, a haladás jelében kibontott zászlónkat győzelemre fogjuk vezetni. Szíves meghívásuknak, hogy a nagygyűlésen megjelenjek, hacsak államügyekkel való nagy elfoglaltságom meg nem gátol, örömmel fogok eleget tenni.

Hazafias üdvözlettel *Khuen-Héderváry*.

\*

Méltóságos br. *Ambrózy Gyula* urnak  
Temes-Remeté.

Amidőn arra kérem méltóságodat, hogy az ottani nemzeti munkapárt üdvözléért hálás köszönetemet fogadni és azt a párt igen tisztelt tagjainál is tolmácsolni méltóztassék, egyúttal van szerencsém értesíteni, hogy ha időm megengedi, a tervezett nagygyűlésen részt öhajtok venni. E célból igen kérem méltóságodat, hogy a nagygyűlés határidejéről engem értesíteni méltóztassék.

Kiváló tisztelettel *Tisza István*.

**Megmaradt főispán.** Eperjesről jelentik: *Semsey Boldizsár*, Sáros vármegye főispánja a miniszterelnök kérelmére továbbra is megmaradt főispáni állásában.

hent a föld fehér szemfedője alatt. Szíve még nem volt túlradva az örömtől. De már régen nem tudott sírni. Megfeszített munka árán az egykori kis lakatosinasból birneves gyáros lett. Munkásai rajongtak érte, mert szerető atyjok volt nekik. Száz, mez száz szegény munkáscsaládnak ő volt a jóltevője. Nevét áldották a szegények és ügyefogyottak, mert senkit sem bocsátott el segedelem nélkül.

Végre kivirult az ő szívében is a szerelem virága, eljött a nap, mikor puha fészkébe vezette csicseregő párját.

Ünnepé avatták ezt a napot a gyári munkások. S midőn látta az egyszerű munkások hü ragaszkodását, szeretetök jelét, ezen a napon szíve túlradt a boldogságtól. Eszébe jutott a talizmán, eszébe jutottak anyja szavai...

Megilletődéssel vette elő a régi, öreg dobozt a kinyitotta. A dobozban megfakult, elronyolódott kis munkás-zubbony volt. Csodálkozásával vette ki.

Megismerte. Ez volt az ő első kis munkásöltönye. Ujra látta magát mint kis lakatosinast.

Sírva borult rá a megfakult kis zubbonyra s miközben erős vállai heves zokogástól remegtek, ajkához szorította a drága ereklyét.

Az alacsony szellő diadalmasan hozta be a nyitott ablakon a munkások zaját. Ujra megta-  
nyult sírni. Mindezt a kis kék zubbony tette. Szent zászlaja a tisztas iparnak.

## A mai minisztertanács.

Zichy János kultuszminiszter.

Táviratú tudósítás.

Arad, február 25.

A kormány ma délelőtt minisztertanácsot tartott, amelyen előkészítettek mindamaz ügyeket, amelyekről a miniszterelnök a királynak referálni fog. Ezek között van *Zichy János* grófnak kultuszminiszterre való kinevezése, amely a hivatalos lap egyik közelebbi számában megjelenik.

A mai nap krónikájához tartozik annak a beszédnek a főlemlítése, amelyet *Justh Gyula* mondott a napokban egy kortesnépgyűlésen; ebben a ma nyilvánosságra jutott beszédben *Justh* azzal fenyegeti meg a kormányt, hogy forszírozni fogja a vád alá helyezését.

Mai hireink ezek:

### Minisztertanács

Ma délelőtt tíz órakor a miniszterelnöki palotában *Khuen* gróf elnöklete alatt minisztertanács volt, amelyen a kormány valamennyi tagja résztvett. A minisztertanács első sorban a hétfői közös miniszteri tanácskozás tárgyaival foglalkozott és elhatározta, hogy hozzájárul úgy a balkáni kereskedelmi szerződések megkötéséhez, mint a román kereskedelmi szerződésnek rendeleti uton való életbeléptetéséhez. Azután foglalkoztak a belügyi kérdésekkel is és megállapították a kinevezendő főispánok névsorát, amelyben *Lukácsék* javára történtek változtatások. Ezek a kinevezések valószínűleg a jövő hét elején fognak publikáltatni, míg *Jeszenszky Sándor* miniszterelnökségi államtitkár kinevezését a hivatalos lap talán már holnap fogja közölni.

Félbiztosan jelentik: A miniszterelnöki palotában ma délelőtt 10 órakor *Khuen Héderváry* gróf miniszterelnök elnöklésével tanácskozás volt, amelyen részt vett a kabinet valamennyi tagja. A jegyzőkönyvet *Skerlecz Iván* báró miniszteri tanácsos vezette. A minisztertanács a folyó ügyeket intézte el, majd a balkán államokkal kötendő kereskedelmi szerződés kérdéséről beszélték meg. A minisztertanács délután 2 óráig tartott.

*Héderváry* gróf vasárnap a szakminiszterekkel együtt Bécsbe utazik, hogy a balkán államokkal kötendő kereskedelmi szerződésekre nézve az osztrák kormányval tárgyaljon. Mint félhivatalosan jelentik, most még nem kerül a sor döntő intézkedésre. A közös miniszteri tanácskozás elnöke *Aerenthal* gróf lesz. A konferenciát megelőzőleg *Khuen* gróf külön kihallgatáson jelenik meg a királynál, jelentést tesz a felségnek a helyzetről és előterjeszti a kinevezéseket. A miniszterelnök hétfőn este vissza szándékozik utazni Budapestre.

### A munkapárt szervezése.

— *Tisza* gróf nyilatkozata. —

A nemzeti munkapárt szervező bizottsága által kiküldött végrehajtó albizottság ma este hat órakor a Nemzeti Társaskör helyiségében ülést tartott, amelyen a végrehajtó bizottság elnökévé *Perczel Dezsőt*, elnöködjévé *Fejérváry Imre* bárót választották.

Az albizottság kimondotta, hogy ezentul minden délelőtt 11 órától 1 óráig a kör helyiségében rendelkezésére áll azoknak, akik a választási mozgalmak dolgában a bizottsághoz kívánnak fordulni. A bizottság üléseit ezentul naponként az esti órákban tartja meg.

Ugyancsak ülést tartott ma a Nemzeti Társaskör választmányja *Csáky Albin* gróf elnöklete alatt. Az ülésen a vasárnapi közgyűlés napirendjét készítették elő.

A Nemzeti Társaskörben ma este a tatatóvárosi küldöttség tisztelgett *Tisza István* gróf előtt.

*Tisza* hosszabb beszédben köszönte meg a tisztelgők üdvözlését.

— Ha valamikor, — mondotta *Tisza* többek között — úgy most kell minden jó magyarnak félretenni minden gyűlölködést, párt-szenvedélyt, amelyet talán a multak emlékei felidéznek lelkében. Nem szabad ismerni mást, mint kötelességet a jelen és jövő feladatainak megoldása érdekében. Én, barátommal és szolidáris társammal, a miniszterelnökkel, igyekezni fogok, hogy ebből a kötelességből becsületesen ki vegyem a magam részét.

### Zichy János gróf kultuszminiszter.

Budapesti tudósítónk jelenti: Mint illetékes helyről jelentik, *Zichy János* gróf valóságos belső titkos tanácsosnak, vallás- és közoktatásügyi miniszterre való kinevezését a hivatalos lap szerdai számában közölni fogja. A király egyidejűleg *Székely Ferencet* a kultuszminiszteri teendőik végzése alól fel fogja menteni.

\*

A hivatalos lap holnapi száma közölni fogja, hogy a király *Jeszenszky Sándor* közigazgatási bírót miniszterelnöki államtitkárrá nevezte ki, — *Hertelendy Ferenc*, Temesmegye és Temesvár főispánját pedig Zombor szabad királyi város főispáni teendőinek ideiglenes ellátásával is megbizta.

### A kormány vád alá helyezése?

A *Justh* párt könyomatosa ma teszi közzé azt a beszédet, amelyet *Justh Gyula* tegnap Galántán mondott, abból az alkalomból, hogy ott *Eszterházy Béla* gróffal szemben, *Eszterházy Mihály* grófot jelölték.

*Justh*, beszédeiben élesen támadta s darabantoknak (?) nevezte a kormány tagjait. Azt mondotta, pártja bármilyen számmal is kerül vissza a parlamentbe, mindaddig küzdeni fog, míg az alkotmányos követelések érvényre nem jutnak. Követelni fogják, hogy a kormányt helyezték vád alá és gondoskodni fognak róla, hogy a kormány ne menekülhessen meg a vád alá helyezéstől. Az erre vonatkozó indítványt ő — *Justh* — fogja benyújtani.

### Héderváry miniszterelnök a helyzetről.

A B. H. munkatársának alkalma volt ma *Héderváry Károly* gróf miniszterelnökkel beszélni, aki a helyzetről és több aktuális kérdéssel a következő felvilágosításokat adta:

— A helyzet tulajdonképpen nem változott. Ujabb, előre nem látott fordulat nem következett el és a nemzeti munkapárt megalakulása óta serényen és mondhatom, kedvezően folynak a dolgok. Olyképpen tapasztaltam, hogy a pártalakulást igen széles mederben kedvezően fogadták, jó jelentéseket kapok az ország több részéből. Mindezek a jelenségek engem el nem kaphatnak, el nem kábitanak. Tudom, hogy még vannak nehézségek és éppen ezért az eredményt akarom látni. Majd az eredmény mutatja meg a mostani kedvnek igazi eredőjét. A főispánok mostanában veszik át hivatalukat és tájékozódnak. Már valamennyi főispán kinevezését előjegyeztem és csupán formai okok miatt késik pár napig a kinevezés: e hónap huszonhatodikáig, amikor is meglesz a teljes főispáni létszám. Amíg ezek az urak tisztán

látják a dolgokat, bizonyos idő eltelik. Egyébként pedig én lehetően siettetni akarom az ügyek folyását. Természetesen ez nem egészen tőlem függ, mert több körülményt kell mérlegelnem.

Az új parlament összehívására vonatkozóan olyképen tettem meg a számítást, hogy körülbelül június közepén ül össze az új képviselőház. A törvény szerint az általános választás befejezése után tíz napra kell összehívni a Házat. Itt azután nem tudom pontosan megállapítani még az utolsó választás napját, de alkalmasint június öt-tizedikére esik ez a határidő és azután tíz napra lesz az új képviselőház első ülése.

A mi a választási reformot illeti, én nem állok utjába semmiféle megnyilatkozásnak. A március tizenkilencediki országos gyűlésre semmi befolyásom nincs, nem is akarok befolyást gyakorolni. Lesz még több ilyen gyűlés is és talán sok másféle módon is megnyilatkozik majd a fölfogás. A kérdés elég fontos arra, hogy foglalkoztassa az embereket. Hadd érleljék, hadd forrjon és érjék meg. Ma még sok előítéllettel találkozom, a melyekben én nem osztozom. Egyik-másik fölfogást talán jogosultnak sem tartom. Mikor a hivatalos adatok és tanulmányok elkészülnek, akkorra könnyebb lesz állást foglalni mindenkinek és minden irányban.

#### A törvényhatóságok állásfoglalása.

Szentesről táviratozzák: Csongrád vármegye mai közgyűlésén bemutatták a kormány kinevezéséről szóló leiratot. Az állandó választmány azt javasolta a közgyűlésnek, hogy a bemutatkozást vegye tudomásul és szavazzon bizalmat a kormánynak. Hosszu vita után 89 szavazattal 51 ellen a javaslatot elfogadták. Azon indítványt, hogy Kelemen Béla báró, volt főispán arkéjét a törvényhatóság részére megfestessék, nem fogadta el a közgyűlés.

Tordaeranyos vármegye mai közgyűlésén tudomásul vették ugyan a kormány bemutatkozását, de kimondták, hogy a kormányt nem ismerik el alkotmányosnak.

Ungvári törvényhatósági bizottsága — mint Ungvárról táviratozzák — mai közgyűlésén tudomásul vette a kormány hivatalba lépését.

## VIDÉK.

Támadás a hunyadmegyei főispán ellen. A következő sorokat kaptuk Déváról:

A „Magyarország“ c. lap csütörtöki számában tendenciózus és téves hunyadmegyei tudósítás nyomán rendkívül durva hangú és mosdatlan szája kirohanást intéz Mara László, Hunyadvármegye kinevezendő új főispánja ellen. Nevezett újságcikkre vonatkozólag azon meghamisíthatatlan tényállás konstatálásának szükségét érezték, hogy Mara László a Kristóffy-kormány alatt akarata ellenére maradt főispáni székében, többszöri kérelme dacára sem mentették fel állásától és a Kristóffy-kormányval annyira megszakított minden öszezekötötést, hogy annak leiratait felbontatlanul küldte vissza és még a megye székhelyéről is elköltözött. Ami pedig a szóban forgó, elferdített tényekről beszámoló újságcikknek Mara László egyénisége és személye elleni támadásait illeti, arra nézve azt hisszük, hogy aki már a multakból Mara Lászlónak kimagasló, tiszta egyéniségét, ritka puritán jellemét, szigorúsággal párosult igazságosságát, politikai és hazafiúi viselkedésének mindenkorai korrektségét ismeri, tudni fogja: mennyiben igaz a „Magyarország“ cikke és kinek áll érdekében az efféle vádak terjesztése. A valóhoz híven ki kell továbbá jelentenünk, hogy Hunyadmegyében nagy megnyugvással és örömmel fogadják Mara László főispáni kinevezését és tőle várja egész Hunyadmegye a megyében uralkodó fel-fordult állapotok és zavaros viszonyok mielőbbi megszüntetését.

## A drága vashidak.

### Aradváros vámszedési joga.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 25.

Az új vashidakat ez év december elsején átkarja adni a város a forgalomnak. Sokat vár a közönség a hidaktól és ezért is határozta el a törvényhatóság, a kereskedelmi miniszter határozott kívánságával szemben, hogy egyszerre építteti meg mindkét vashidat. Ennek a buzgalomnak az a következménye, hogy az építkezési kiadásokból keletkező deficitet is a városnak kell viselnie. Az Eötvös-utcai hid fentartási költségei ugyanis oly összeget képviselnek, hogy az ujaradi hid jövedelmei dacára, a töketörlesztésre és hidfenntartási kiadásokra szükséges összegeknél a legjobb esetben is tizenötezer korona hiány fog keletkezni. A legjobb az lenne, ha a kereskedelmi miniszter négy filléres hidvám szedését engedélyezné gyalogos személyek átkelése után. A minisztertől még 1902-ben kérte a város ennek a vámtételnek engedélyezését és a miniszter ez ideig a kérelmet — még nem utasította el. Ez a negatív valami az az alap, amelyen állva csak tizenötezer koronás hiány ijesztő alakját kell elűznie a törvényhatóságnak. Ha azonban csak két fillért szedhetne a város, akkor az utolsó három év forgalmi statisztikája szerint még ötvenezer koronával gyarapodnék az a deficit, amelyet pótolni kell. A hidvám ellenőrző bizottságot azért hívta egybe ma délutánra Lócs Rezső gazdasági tanácsnok, hogy a vámszedési jog kieszközléséhez szükséges munkálatokat végezze el, állapítsa meg a vámok nagyságát és adjon utasítást arra, hogy a hiányok miként lennének fedezhetőek.

A vámszedési jog biztosításának módozatait a törvény szabja meg, és takszative felsorolja, milyen körülményekre kell figyelemmel lenni a kérelmezőnek kérvényében.

Legfontosabb követelménye a törvénynek, hogy a forgalmi adatok alapján meg kell indokolni a vámok nagyságát. Lócs tanácsnok adatai szerint az összes kiadások 147,637 koronára rúgnak, míg a bevételek — a mai hidvámokat és négy filléres gyalogvámot véve alapul — nem több mint 132,362 korona. A bevétel részletezése szerint az utóbbi három esztendőben átlagosan a hid forgalma, ide értve a csónak átkelést is, így alakult:

#### I. Teherforgalom.

Harminezer két fogatu terhes szekér 32 fillérjével 9600 korona.

Negyvenkétezer kétfogatu üres szekér 24 fillérjével 10080 korona.

Huszonegyezer egyfogatu üres kocsik 18 fillérjével 3780 korona.

Tizezer kétkerekű taliga tíz fillérjével 1000 korona.

Tizenkilencezer befogott jószág 8 fillérjével 1528 korona.

Harminkétezer szabadon hajtott állat hat fillérjével 1920 korona.

Apró marha négy fillérjével 2797 kor.

Nopcsa Elekné bárónő utadója 1200 kor.

Porcia Lajos gróf átalánya 60 kor.

#### II. Személyforgalom.

Az év legforgalmasabb hónapjának, júniusnak, tizenhárom napja alatt át kelt a Maroson 95414, naponta tehát 6821 személy. Ez egész évre számítva 2590655 személyt jelent, amiben az oda és visszatérés is befigyeltatik. Ha a forgalom emelkedésétől eltekintünk s ezt a számot vesszük alapul, akkor a személyforgalom, négy fillérrel számítva a vámt, 100380 koronát jövedelmez.

A személy- és teherforgalom tehát összesen 132632 korona bevételt jelent a vámdíjak emelése nélkül, illetve négy filléres gyalogvámval. Az adatok előterjesztése után azt kérte Lócs tanácsnok, hogy a bizottság mondja meg, mily módon lehetne a deficitet eltüntetni.

Adler Andor a deficit dacára is az igák vámjának leszállítását javasolta.

Faragó Rezső rámutatott arra, hogy az Eötvös-utcai hid építése által az Eötvös-utcában és az egész környéken fekvő házak és telkek értéke emelkedett és azért igazságos-

nak tartaná, ha a deficit betterment behozatala révén térülne meg.

Kilényi János főszámvevő az utalpból és a honvédelmi minisztertől kérendő ezer koronás segélyből javasolja a hiány egyrészének fedezését. Az értekezlet Virágh Lajos főmérnök indítványát fogadta el és a minisztertől a deficit nagyságának megfelelő államsegélyt kér, úgy mint ezt más városok is teszik. Kimondották továbbá, hogy a vámszedési jogot 80 évre kéri a város s a vámdíjak megállapítását két évre.

## Választási mozgalmak.

Távirati tudósítás.

Arad, február 25.

Az országszerte megindult választási harcok közepette érdekes feljegyezni azt a hírt, hogy a budapesti kilencedik kerületben Andrassy Gyula volt belügyminisztert, vele szemben pedig Justh Gyulát jelölik.

Mai távirataink ezek:

(A vidéken.)

Marosvásárhelyről jelentik: Bethlen István gróf országgyűlési képviselő március hó 10-én tartja beszámolóját Marosvásárhelyen. A beszámolóra Marosvásárhelyre érkeznek az összes erdélyi Kossuth-párti képviselők. Tegnap este a marosvásárhelyi I. kerület választópolgársága egyhangulag Fenyvesi Soma dr. Kossuth-párti képviselőt újból jelölte.

Nyitráról jelentik: A szenioi választókerületben Hodzsa Milán dr. tót nemzetiségi képviselő ellen Vagyon Árpád földbirtokos Khuen-párti, a privigyei kerületben Brestyanszky Kálmán néppártival szemben Kiss János gimnáziumi tanár Khuen-pártit léptetik föl.

Bajáról táviratozzák: A bácsalmási választókerület valamenyi községének vezető polgáraitól alakult küldöttség tisztelt Petőfi Szutrély Lipótnál, a bajai takarékpénztár vezérigazgatójánál, a bácsalmási kerület volt népszerű főszolgabirojánál, hogy neki a bácsalmási mandátumot felajánlja munkapárti programmal. Szutrélyt az országos munkapárt nevében Vojnits báró is felkérte, hogy vállaljon mandátumot a bácsalmási kerületben. Szutrély elhatározásáig halasztást kért. Föllépése esetén Szutrély megválasztatása valószínűleg egyhangu lesz.

Szirákon a kormánypart Degenfeld Miklós gróft, a Kossuth-párt Jeszenszky Sándor bárót, a Justh-párt pedig Szudy Elemért jelöli.

Battonyán Hosszu János nagybirtokos fog föllépni kormánypart programmal. A Justh-párt Purgly Jánost jelölte.

Egerből jelentik, hogy ott Szederkényi Nándor Kossuth-párti jelölttel szemben a Justh-párt Babocsayt lépteti föl.

(A fővárosban.)

Budapestben a Józsefváros polgársága a II. Rákóczi-egyesület kezdeményezésére a Baross-utcai Veress Pálné-féle vendéglőben értekezletet tartott. Megjelentek a kerület képviselője, Nagy Dezső dr., továbbá Batthyány Tivadar gróf, Bakonyi Samu, Ráth Endre képviselők és a függetlenségi párt számos tagja. Batthyány Tivadar gróf üdvözölte a polgárságot, majd kiemelte a gazdasági önállóság kivi. ásának szükségességét, mert gazdasági önállóság nélkül — ugymond — igazi nemzeti jólétet teremteni, igazi hazafias politikát csinálni nem lehet. Végül melegen ajánlotta a polgárságnak Nagy Dezsőt. Ezután Nagy Dezső szólalt föl. Nagyhatalú beszédében rámutatott a gazdasági önállóság szükségességére, kiemelte, hogy továbbra is követeli az önálló bank és önálló vámterület felállítását, majd kijelentette, hogy az általános, egyenlő választójog rendületlen híve. Végül kitartásra buzdította a polgárságot a függetlenségi eszmékért folytatott küzdelemben. Erre a polgárság egyhangu lelkesedéssel újból Nagy Dezsőt jelölte a Józsefváros képviselőjének, egyben pedig Bán Sándor dr. indítványára ugyancsak egyhangu lelkesedéssel elhatározta, hogy a Justh-párthoz csatlakozik és ez alkalomból Justh Gyulát táviratilag üdvözli.

A főváros IX. kerületi függetlenségi és 48-as pártjának egy küldöttsége, Tompa Antal pártelnök és Gebhard Károly főv. biz. tag ve-

zetése alatt fölkereste a kerület jelenlegi képviselőjét, Ballagi Aladár dr.-t, hogy neki a kerület újabb képviselőjelöltségét följajánlja. Ballagi megköszönte a választópolgárok bizalmának megnyilatkozását, azonban kijelentette, hogy az esetleges új választások alkalmából a Ferencváros mandátumára nem reflektál. Ezután a küldöttség fölkereste Waigand József dr.-t, a Ferencváros egyik népszerű polgárát és kérdést intézett hozzá, hogy az esetre, ha a választópolgárság bizalma őt képviselőnek jelölné, hajlandó volna-e a Ferencváros képviselőségét elfogadni? Waigand József dr. ügyvéd megköszönte polgártársai megtisztelő ajánlatát s kijelentette, hogy ő csak azon esetre fogadná el a képviselőjelöltséget, ha a jelenlegi képviselő, Ballagi Aladár a jelöltséget elvállalni nem lenne hajlandó. A küldöttség tudomásul vette ezt a kijelentést. Másik hír szerint a szabadelvű polgárság Andrássy Gyula grófot, a függetlenségié pedig Justh Gyulát léptetik föl.

A főváros III. kerületében is megindultak a választási mozgalmak. A függetlenségi és 48-as párt újból Botzenhardt János dr.-t, a kerület ezidőszerinti képviselőjét fogja jelölni. Ellenjelölt Stern József dr. ügyvéd lenne, akit a nemzeti munkapárt jelöltjeként emlegetnek, de inkább önjelöltnek tekinthető. Sokkal több kilátása volna sikerre Benedek Sándor dr. közigazgatási bírónak, akit tegnap a III. kerület számos polgára jelölt a kerület képviselőjének és aki híve az általános és egyenlő választójognak.

## Góthné és az aradi Tokerámó.

— A férfi nyilatkozata. —

Amikor már Tokerámó dr.-t elhomályosítják az új operettek s amikor a sárga japán orvost az elvált asszony, a Tilos a csók, meg a Trenk báró vidám melódiai mellett Aradon csaknem elparentálták, akkor kezd valójában érdekes lenni ez a szomorú drámai hős. Azaz: nem is Tokerámó aktuális most, hanem Beregi Sándor, a japán orvos megszemélyesítője.

Kulisszatitok gyanánt a múlt napokban eluj-ságoltuk, hogy miért nem hajtotta Beregi-Tokerámó a fejét Góthné Kerner Ilona ölébe a Taifun legutóbbi előadásán. Forrásunk szerint azért nem, mert ezt a Vigszinházban is így csinálják, lévén némi kis harag Góthné és Hegedűs Gyula, a Vigszinház Tokerámó doktorja között.

Ezt a közlésünket — mint annyi mást — voltak kegyesek átollózni vidéki lapársaink, így a szegedi lapok is. Miután a Góth-pár most Szegeden vendégszerepel, természetes, hogy egyik szegedi kartárs „beszélgetést folytatott” a művészpárral. Szóba került az aradi Tokerámó-ügy is, a melyről Góth ezt csevegte el:

— De miket beszélnek, irnak. Az egyik újságban épen ma olvastam, hogy „Ha Góthné haragszik...” Aradon írták meg először igazán színes fantáziával, hogy a Taifunban a feleségem, mint Kerner Ilona nem hajta Tokerámónak az ölébe a fejét, mert Hegedűs Gyula játsza Tokerámót. Már hogyné hajtana! Hegedűs Gyulával a legjobb barátok voltunk, sohase volt köztünk semmi. Igenis, Budapesten Kerner Ilona Tokerámó ölébe hajtotta a fejét, ellenben Aradon nem hajtotta Kerner Ilona Tokerámó ölébe a fejét, mert az aradi Tokerámó nagyon ideges volt, kapkodta a fejét. Szóval ideges volt. Kellemetlenek az ilyen kis kellemetlenségek. Ma is irtam levelet Hegedűsnek.

— Mondhatom magának, ilyen kedves közönség, amilyen a szegedi, talán sehol sincs. Az aradi, a kolozsvári közönség is kiváló: nagyon kellemes nekünk a vendégszereplés minden napja. De azért a szegedi közönség elsőrangú, a jövő hónapban újra Szegedre jövünk, három estén játszunk majd akkor.

— Nem vagyunk fáradtak, higgye el. Időközben pihenünk is, Pestre megyünk egy kisorsít. Ezt a vendégszereplő körutat más évben is megtettük.

— A mostani körutam tulajdonképen megfigyelő ut. Megfigyelem a szintársulatok fiatal, törekvő és nagytehetségű tagjait és a fiatalokat körém akarom gyűjteni, azokból elsőrendű társulatot óhajtok összehozni. Áprilisig össze is hozom a társulatomat, áprilisban bérelek a fővárosban megfelelő helyiséget, új darabokat tanítok be, bemutatókozunk. De hát addig még találkozunk, majd márciusban újra Szegedre jövök, akkor magának mindent elmondok.

## Félholtra rugdalt elmebeteg.

Vád a csendőrök ellen.

Távirati tudósítás.

Arad, február 25.

Néhány nappal ezelőtt — mint Kassáról táviratozzák — egy szervileg tönkrement, lesoványodott, szánalomraméltó ember halt meg a kassai közkörházban, akin az elmebaj tüneteinek kivül nagyfokú tüdőgyuladást is állapítottak meg.

Mint azonban később kiderült, a sebesen ember egy titkot vitt el magával.

A kassai közkörházban elhalt ember Klein Bernát abaujszántói lakos volt, aki már húzamosabb idő óta elmebajban szenvedett s hozzátartozói legszorgosabb felügyelete dacára sem velt meggátolható abban, hogy el ne kóboroljon.

Néha a harmadik határig is elbarangolt, de bizonyos ösztönszerűséggel mindig hazatért, vagy a csendőrjáratok szállították haza a szánalomraméltó embert, aki egyik ilyen legutóbbi szomorú kirándulásról súlyos betegen került a csendőrkezből haza.

Klein Bernát egészségi állapota olyan roncolt volt, hogy hozzátartozói kocsira tették és ápolás végett a kassai alapítványi közkörházba vitték, ahol e hó 16-án el is halt.

Mielőtt azonban a kórház az elhunyt ápolatemetése iránt intézkedhetett volna, Klein Bernát hullájának felboncolását rendelte el a hatóság, ahova arról érkezett feljelentés, hogy Klein Bernátot a csendőrök a legbrutálisabban megverték, csizmasarokkal félholtra rugdalták s csak aztán eresztették útjára.

A hivatalos boncolást, melynél a csendőrség ellen tett feljelentés folytán egy hadbíró és egy ezredorvos is jelen volt, a törvényszéki orvosok ejtették meg s ez alkalommal Klein Bernát hulláján két bordatörést találtak, amelyek valamely kemény tárgyval történt ütéstől, vagy kemény tárgyhoz történt hozzáütődéstől származtak s az orvosi szakvélemény szerint nem voltak halálos természetűek.

A törvényszéki boncolás eredménye folytán, most a csendőrség részéről szigorú vizsgálat indult meg annak kiderítése végett, hogy a feljelentés megfelelő-e a valóságnak s mi indíthatta a csendőrjáratot arra, hogy egy súlyosan beteg, magával tehetetlen embert félholtra rugdaljanak.

## SPORT.

+ Az Aradi Tornaegyesület elnöksége ezúton kéri fel az egyesület tagjait, hogy a szombat esti vonatral érkező budapesti tornatársak fogadtatására este 6 óra után a lyceumi tornacsarnokban gyülekezni szíveskedjenek. Egyben felkértem a díszornán szereplő ta ok, hogy a szombat este fél 8 órakor kezdődő főpróban az előírt tornaöltözetben szíveskedjenek résztvenni.

## A Ház elnökének sajtópöre.

Elítelt lapszerkesztő.

Távirati tudósítás.

Arad, február 25.

A marosvásárhelyi törvényszék mint esküdtbíróóság érdekes sajtópörrel foglalkozott a mai napon. Gál Sándor, a képviselőház elnöke tett feljelentést Szabenyei Ernő, a marosvásárhelyi Székely Lapok volt szerkesztője ellen amiatt, mert Szabenyei azt írta róla lapjában, hogy mint miniszteri megbízott, a vármegyei tisztviselők fegyelmi ügyét szándékosan huzza halasztja, a képviselői mandátumot pedig a szászrégeni közjegyzőség megszerzésére akarja felhasználni.

A tárgyaláson Lázár Miklós, az esküdtbíróóság elnöke elnökölt.

A vádlott fogházörrel jelent meg a tárgyalóteremben, mert most tölti államfogházbüntetését, amelyet a Fenyvesi képviselővel vívott párbaja miatt róttak rá. A tárgyalás megnyitása után felolvastak a vádiratot. E szerint a királyi ügyész három rendbeli rágalmazással vádolja Szabenyeit.

Az elnök: Hallotta a vádat és elismeri-e a bűnösségét?

A vádlott: Nem vagyok bűnös, amit irtam igaz és közérdekből irtam. Az esküdtbíróóság a tárgyalás lefolytatása után egy ízben már fel is mentett ez ügyből kifolyólag s a Kuria csak alaki okok miatt semmisítette meg az ítéletet. Ez közönséges hajsza, amit a koalíció indított ellenem. Kérem a valódiság bizonyításának megengedését.

A bíróság megengedte a valódiság bizonyítását, mire áttértek a tanukihallgatásokra. Az első tanu Nagy József dr. főispán.

Az elnök: Van-e tudomása arról, hogy Gál Sándor, mint miniszteri biztos, a megyei tisztviselők fegyelmi ügyét szándékosan elhuzta?

— Hogy szándékosan-e, vagy nem szándékosan, azt nem tudom, de határozottan állítom, hogy azt a vizsgálatot, amelyet én nyolcnap alatt befejeztem, Gál Sándor öt és fél hónapig végezte.

Az elnök (a vádlotthoz): Látja, a főispán ur megcáfolja, hogy Gál Sándor huzta-halasztotta az ügyeket.

A vádlott (ingerülten): Kérem az elnök urnak ezt a kijelentését jegyzőkönyvbe venni. Egyben semmiségi panaszt jelentek be ellene, mert az elnöknek nincs joga a tanu vallomását ellenkezőleg ismertetni az esküdtek előtt.

Az elnök: Semmiségi panasznak az elnök eljárása ellen nincs helye, csupán jogorvoslásnak.

Nagy derűtség támadt, amidőn a vádlott megkérdezte a főispánt, tudja-e, vajjon Gál Sándor a szabadelvűpárt, vagy Kossuth-párt tagja-e?

— Ugy tudom a Kossuth-párt tagja — válaszolt a főispán.

— Tudja-e a főispán ur, milyen viszony volt közöttem, mint a szabadelvű párt organumának szerkesztője és a koalíciós képviselők között?

— Nem valami barátságos, — válaszolt a főispán a közönség derűsége közepette.

Orbán Balázs és Sánta Elek kihallgatása után, a vádlott a többi tanu kihallgatásától elállott.

A bizonyítási eljárás befejezése után az esküdtek két rendbeli rágalmazás vétségének vádja alól felmentették Szabenyei Ernőt, de bűnösnek mondták ki egy rendbeli rágalmazás vétségében, amelyet az által követett el.

hogy Gál Sándort megvádolta, hogy mandátumát a szászrégeni közjegyzőség megszerzésére akarja felhasználni.

A bíróság az esküdtek verdiktje alapján Szobenyei Ernőt 300 korona fő- és 100 korona mellékbüntetésre ítélte. Az elítelt semmisségi panaszt jelentett be.

## Ítélet a Hitelbank bűnpörében.

Ujházy egy évi, Szántó nyolc hónapi börtönt kapott.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 25.

Ma délután hirdette ki az aradi büntetőtörvényszék a Szántó Izidor és Ujházy Andor bűnpörében meghozott ítéletet. A bíróság mindkettőjüket bűnösnek találta a magánokirathamisításban és ezért Szántót 8 hónapi, Ujházyt pedig egy évi börtönre ítélte. Mindkettő büntetésébe beszámította a törvényszék a vizsgálat alatt eltöltött fogságot. Ujházyt a bíróság azonnal szabadon bocsátotta.

A mai tárgyalásról ezt a tudósítást közöljük:

### A váltómanipulációk.

A mai tárgyaláson a bíróság a vádirat harmadik pontját vette tárgyalás alá. Az ügyészség ebben a pontban azzal vádolta Szántót és Ujházyt, hogy ügyfeleiktől a törlesztés alkalmával bírált váltót vettek el és azt nagyobb összegre állították ki, mint amennyit a váltóadás tartozása kitett.

A vádlottak erre a vádpontra nézve előadták, hogy őket bűnösség nem terheli, mert az adósok tudtával és beleegyezésével emelték fel a váltóösszeget.

Ezután kihallgatták azokat a tanukat, akik ezeken a váltókon elfogadóként szerepeltek.

Pribek Márton, Csatlós József, Almássy György, Varga Flóra, Kisházy Gáspár, Grünwald Szeréna azt vallották, hogy a váltóösszeg felemeléséhez hozzájárultak, sőt maguk kérték azt az intézetitől.

Egyedül Ujj Ferenc vallott terheltlen, mondván, hogy neki tudomása sem volt arról, hogy 40 koronás váltóját 150 koronára emelték fel. Előadta azt is, hogy a váltóösszeg felemelése miatt még veszekedett is Szántó Izidorral, aki a veszekedés hevében kikapta a 150 koronás váltót a kezéből és széttepte.

Szántó Izidor erre az utóbbi vallomásra megjegyezte, tény, hogy Ujj Ferenc 40 koronás váltóját 150 koronára felemelte, de ezt a sértett beleegyezésével tette, ami különben a könyvekből is kitűnik, mert ott nyoma van annak, hogy 110 koronát Ujj Ferenc javára könyveltek el.

Ezután Auszterweil László dr. és Posgay István dr. törvényszéki orvosokat hallgatták ki, akik előadták, hogy Szántót, aki elmebetegséget szimulált, megvizsgálták és épelméjűnek találták.

A bizonyítási eljárás ezzel az összes vádpontokra nézve befejezést nyert.

### Módosított vád.

Szólásra emelkedett ekkor Pogonyi Nándor királyi ügyész és Pribek Márton, Csatlós József, Almássy György, Varga Flóra, Kisházy Gáspár és Grünwald Szeréna sérelmére elkövetett bűncselekményekből kifolyólag Szántó Izidor és Ujházy Andor ellen a vádat elejtette. Csupán Ujj Ferenc sérelmére elkövetett

váltóhamisításra nézve tartotta fenn a vádat Szántó Izidor ellen.

Miután a sértettek az ügyészi vádelejtéssel szemben a vád képviselőjét nem vették át, elnöki Köller János táblabíró felkérte Pogonyi Nándor királyi ügyészt, hogy mondja el a vádbeszédet.

### A pörbeszéd.

Pogonyi Nándor tartalmas beszédben rámutatott arra, hogy az elsőrendű vádlottat, Szántó Izidort, a nagyravágyás, a beteges ambíció vitte rá a bűnre és a kétes alapon való bankgründöléstől sem riadt vissza, csak hogy a vezérigazgatói titulust elnyerje. Ebből a nagyravágyásból magyarázható az is, hogy Drechsel Béla bárót megtette felügyelő bizottsági elnöknek, csak hogy az igazgatása alatt álló bank egy eleven báróval dicsekedhessen s ugyan csak ebből származik az is, hogy Ujházy az ő tudtával és beleegyezésével írta rá az 1908-iki mérlegre Drechsel báró nevét. A másodrendű vádlott, Ujházy Andor pedig játékszer volt a vezérigazgató kezében, aki úgy tanította meg a volt katonatisztot könyvelni, ahogy az ő céljainak logjobban megfelelt. Kéri a bíróságot, hogy büntesse meg a vádlottakat és az ítélet kiszabásánál vegye tekintetbe azokat az enyhítő körülményeket, amelyek Ujházy bűncselekményeit enyhébb elbírálásban részesítik.

Somló Ármán dr., Szántó Izidor védője szólalt fel ezután. A vizsgálat — ugyemond — oly nagy apparátussal indult meg, mintha százazrek elikkasztásáról és tómerdek érdekelt fél megkárosításáról lett volna szó. Mikor azonban a vizsgálat befejeződött, kiderült, hogy egy filér sem tűnt el és senki sem károsodott meg. Az ügyészség husznál több bűncselekményben rendelte el a vizsgálatot Szántó Izidor ellen és a vizsgálat befejezése után már a vádiratban 14 ügyben szüntette meg az eljárást. A mai tárgyaláson pedig hat ügyben ejtette el a vádat. Az ügyészség a nagy bünbalmazból mindössze csak két ügyben tartotta fenn a vádat és ezek is oly semmitmondó, alaprólküli ráfogások, hogy védenes tulajdonképpen semmiféle bűncselekményt sem követett el. Ha pedig a bíróság meg is megállapítaná a bűnösséget, ugy ezek nem a büntető törvénykönyvből ütköznek, hanem a kereskedelmi bíróság elé tartozó vétséget képeznek Kéri Szántó Izidor felmentését.

Deutsch Izó dr., Ujházy Andor védője tartalmas, jogi érveléssel kimutatta, hogy Ujházy nem követett el magánokirathamisítást, mikor a mérlegre ráhamisította Drechsel Béla báró nevét. Azok a tényadatok, amelyek a magánokirathamisítást alkotják, bármely oldalról nézve is a dolgot, nincsenek benne Ujházy eselekményében és így őt magánokirathamisításban bűnösnek kimondani nem lehet. A három váltóhamisításra vonatkozólag csak egyben ismeri el védenes bűnösségét, mert a másik két váltót Ujházy, mielőtt azt valaki tudta volna és mielőtt abból valakinek kára származott volna, kiváltotta és megsemmisítette. A váltók nincsenek meg és miután a váltóhamisítás okirathamisítás lévén, a Kuria döntvénye szerint okirat nélkül — ha senki sem károsodott — a vádlottat bűnösnek kimondani nem lehet. A megállapított és önként bevallott bűncselekményekkel szemben a védelem nem helyezkedhetik a tagadás álláspontjára és szóló csupán arra kéri a bíróságot, hogy az ítélet kiszabásánál vegye tekintetbe azokat a tómerdek enyhítő körülményeket, amelyek Ujházy javára fennforognak.

A pörbeszéd elhangzása után Köller János táblabíró a tárgyalás folytatását délután öt órára tüzte ki.

### Az ítélet.

A bíróság délután három órától esti fél hét óráig tanácskozott. A főtárgyalási terem zsufolásig megtelt ezalatt és a közönség feszült érdeklődéssel várta az ítélet kihirdetését.

Ujházy szuronyos fogházor kíséretében várta a vádlottak szobájában, mikor szólítják be a tárgyalási terembe. Szántó már egy órával az ítélet kihirdetése előtt elfoglalta helyét a vádlottak padján és idegesen figyelte, mikor nyílik az ítéltanács szobájának ajtaja.

Fél hét órakor foglalta el helyét a bíróság. Köller elnök nagy csendben nyitotta meg a tárgyalást.

— Kihirdetem a bíróság ítéletét — mondta.

Ő felsége a király nevében!

Az aradi királyi törvényszék, mint büntető bíróság Ujházy Andor vádlottat bűnösnek mondja ki két rendbeli. a büntetőtörvénykönyv 401. §-ába ütköző, a 403. §. 4. pontja szerint minősülő magánokirathamisítás büntetésében, amelyet az által követett el, hogy Drechsel Béla báró nevét, annak tudta és beleegyezése nélkül, az aradi Hitelbank és Takarékpénztár r.-t. 1907. és 1908. évi mérlegeire, amelyek az aradi királyi törvényszék, mint kereskedelmi bírósághoz is bemutatattak, — ráhamisította és ezen mérleget arra használta fel, hogy vele Drechsel Béla báró felügyelő-bizottsági elnöki minősége bizonyíttassék és ez által Drechsel Béla bárót 4000 koronát túlhaladó összegben kötelezettségi viszonyba hozta a részvényesekkel és a betétesekkel szemben,

bűnösnek mondja ki továbbá Ujházy Andort három rendbeli, a btkv. 401. §-ába ütköző, a 403. §. 1. pontja szerint minősülő magánokirathamisítás büntetésében, amelyet az által követett el, hogy Drechsel Béla báró, Drechsel Gyula báró, Vozáb József, Tagányi Sándor dr., Domonkos László és Domonkos Lászlóné nevét 600—600 kor., illetőleg 300 koronás váltókra ráhamisította és ezen váltókat arra használta fel, hogy nevezettek váltójogi kötelezettsége bizonyíttassék.

bűnösnek mondja ki Szántó Izidort egyrendbeli, a btkv. 401. §-ába ütköző, a 403. §. 4. pontja szerint minősülő magánokirathamisítás büntetésében, amelyet az által követett el, hogy Martics Győző nevét annak tudta és beleegyezése nélkül, az Aradi Hitelbank 1908. évi mérlegére ráhamisította és ezt arra használta fel, hogy ezáltal Martics Győző felügyelő-bizottsági tagsági minősége bizonyíttassék.

A királyi törvényszék ezért Ujházy Andort egy évi börtönre, Szántó Izidort pedig nyolc havi börtönbüntetésre ítéli. Ebből Ujházynek a vizsgálati fogság elszívódése által 7 hónapot, Szántó Izidornak 4 hónapot kitöltőnek vesz.

A bíróság az ítélet jogerőre emelése után az iratokat a polgári törvényszékhez, mint kereskedelmi bírósághoz rendeli áttenni, a kereskedelmi törvény 218. §-ába ütköző vétségek megtorlása miatt.

Szántó Izidort egy rendbeli, Ujj Ferenc sérelmére elkövetett magánokirathamisítás vádjából a Bp. 326. §-ának 2. pontja alapján felmentti.

### Az ítélet indokai.

Az indokolásban kimondja a bíróság, hogy Ujházy Andort a terhére rótt bűncselekményekben, beismerése és az ellene felmerült bizonyítékok alapján el kellett itélni.

Szántó Izidort azért mondotta ki bűnösnek a bíróság, mert a vizsgálat, a főtárgyalás során is elismerte, hogy a Hitelbank 1908. évi mérlegét a szükséges aláírás beszerzése végett ő adta át Ujházy Andornak, aki a főtárgyaláson azt állította, hogy ekkor már a mérlegben Martics Győző aláírása rajta volt. Hogy az miként került oda, ezt nem tudja.

Ujházy még azt is előadta, hogy Drechsel Béla báró aláírását Szántó jelenlétében hamisította a mérlegre, de Szántó ezt tagadta. Martics Győző vallomásával beigazolást nyert, hogy a mérlegben látható aláírás nem tőle származik. Az irásszakértők azt vallották ugyan, hogy a hamisítás sem Ujházy sem Szántó kezétől nem származik, de arra való tekintettel, hogy Ujházy és Szántó között a kihallgatott tanuk vallomása és a felmerült adatok szerint olyan jó, benső viszonyban volt, hogy nem lehet fel-

tételezni, mikép Szántó ne tudta volna, hogy Martics Győző neve miként került a mérlegre.

Martics Győző levélben és szóban is megmondta Szántónak, hogy a felügyelő bizottsági tagságot nem fogadja el, tehát Szántónak tudnia kellett, hogy Martics aláírása hamis. Az ő érdekében állott, hogy Martics aláírása rajta legyen a mérlegen.

A bíróság mindkét vádlottal szemben enyhítő körülménynek vette büntetlen előéletüket, továbbá azt, hogy azokra nézve, akiknek nevét hamisították, kár nem származott. Ujháznál enyhítő körülményül vették még, hogy a büncselekmény elkövetésekor szorult anyagi helyzetben volt és amikor a pénzüntézethez került, semmiféle szakértelme nem volt.

A közönség éljenzéssel fogadta az ítéletet.

A királyi ügyész Ujházy büntetésében megnyugodott, ellenben a Szántóra kiszabott büntetés súlyosbítása végett felebbezést jelentett be. A védők felebbezést jelentettek be az ítélet ellen.

Deutsch Izsó dr. védő kéri, hogy miután védence, Ujházy Andor szökésétől most már nem lehet tartani, a bíróság helyezze szabadlábra. Miután Pogonyi ügyész a védő kérelmét nem ellenezte, a bíróság Ujházyt azonnal való szabadlábra helyezését rendelte el.

Az elnök (Szántóhoz): Önnek van valami megjegyezni valója az ítéletre?

Szántó Izidor: Ártatlan vagyok, az élő isten a tanúm.

— Most nem erről van szó; felebbez, vagy megnyugszik az ítéletben.

— Felebbezek.

Az elnök ezután a tárgyalást berekesztette.

#### Beszélgetés Ujházyval.

Munkatársunk az ítélet kihirdetése után beszélgetett Ujházy Andorral, aki elsősorban örömtől csillogó szemekkel Pogonyi ügyész asztala elé sietett:

— Csak arra kérem alázatosan az ügyész urat, állítsa ki minél előbb a szabadulási irást, mert szárnyakon szeretnék röpködni a feleségemhez.

Az ügyész nyomban ki is állította az elbocsátó levelet.

— Mihez szándékozik fogni kiszabadulása után? — kérdezte Ujházytól munkatársunk.

Ujházy előbb bizalmatlanul merengett maga elé, majd megszólalt.

— Állásom van, azt nyomban elfoglalom.

— Hol, itt Aradon?

— Igen.

— Kinél?

— Azt nem árulom el. Csak annyit mondhatok, egy előkelő, nagy cégnél kaptam állást. De most bocsásson meg, többet nem mondhatok. Várnak.

A kiszabadult fogoly itt az ajtóban várakozó feleségére mutatott, aki örömmel szorította keblére férjét.

## EGYESÜLETI ÉLET.

(\*) Aradi tüdőbetegek gyógyítása. Az aradvárosi vörös kereszt fiók-egylet elnöksége úgy az egylet által szegény aradvárosi tüdőbetegek gyógykezelésére elhelyezett gyűjtő perselekben befolyt adományokból, valamint az „Erzsébet” alapítvány 1909. évi kamataiból 3-4 szegény tüdőbeteg gyógykosztásait fogja fedezni s ezen segélyezés elnyerésére pályázatot hirdet. Pályázhatnak szegény aradvárosi illetőségű tüdőbetegek, kik szegénységüket, aradi illetőségüket és tüdőbetegségüket hatósági, illetve orvosi bizonyítvánnyal igazolni tudják. Felhívjuk a pályázni kívánókat, hogy a fentebb megjelölt okmányokkal ellátott kérvényeiket egyesületünk titkáranál: Bökényi Arisztid polgármesteri fogalmazónál (városháza polgármesteri hivatal) folyó év március hó 9-ig nyújtsák be. Arad, 1910. február 23. Az aradvárosi vörös kereszt-egylet nevében Wadowsky Gusztávné, elnök.

(\*) Felolvasás. Az aradi mérnök- és építész-egyletben szombaton e hó 26-án este 6 órakor Pap Elemér nagyváradai kulturfőmérnök fog felolvasást tartani a „Dragánvölgyi vízerő művek”-ről. Az aktuális és vetített képekkel élénkített előadásra az egylet érdeklődő vendégeket szívesen lát. Este 8 órakor az előadó tiszteletére társasvacsora a Központban.

## Urbán Iván beiktatása.

Az új főispán jótékony adományai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 25.

Lapunk pénteki számában jeleztük már, hogy Aradmegye és Aradváros új főispánjának, Urbán Ivánnak beiktatása március ötödikén, szombaton lesz. Azt is megirtuk, hogy e beiktatást mindkét törvényhatóságnál a főispán kifejezett kívánságára a legegyszerűbb keretek között fogják megtartani. Alább közöljük Urbán Ivánnak Dálnoki Nagy Lajos alispánhoz és Varjassy Lajos polgármesterhez intézett átíratát, melyben az installáló közgyűlések összehívását kéri.

A megyéhez intézett átíratában nemcsak minden ünnepeltetés mellőzését kéri a főispán, hanem kitejezi azt az óhaját is, hogy az installáló közgyűlésen egyszersmint a sürgős megyei ügyek is tárgyalassanak, hogy így azok miatt ne legyen szükséges az installáló közgyűlés után újabb rendkívüli közgyűlést összehívni. Ezenkívül mindkét átíratához mellékel a főispán ötszáz koronát, hogy azt beiktatása napján az alispán és a polgármester a vármegye és város szegényei között ossza szét.

A Dálnoki Nagy Lajos alispánhoz intézett átírat a következőképp hangzik:

Nagyságos Alispán ur!

Ő császári és apostoli királyi Felségének folyó évi február hó 17-én kelt legfelsőbb elhatározásával Arad vármegye főispánjává kineveztetvén, felkérem alispán urat, hogy a hivatali eskü letétele céljából Aradvármegye törvényhatóságát rendkívüli közgyűlésre mielőbb összehívni sziveskedjék.

Beiktatásom alkalmával minden diszt és ünnepeltetést mellőzni kérek.

Miután értesülésem szerint több sürgős és fontos ügy vár elintézésre, nehogy a törvényhatósági bizottsági tagok rövid időn belül közgyűlésre újból befáradni legyenek kénytelenek, jónak látom, ha a beiktatás céljából összehívandó közgyűlésen ezen ügyek tárgyalásra szintén kitűzetnének.

Melléklek egyszersmind 500 koronát, azon kérelemmel, hogy ezen összeget beiktatásommal kapcsolatosan a vármegyei szegények, illetve ezek elhelyezésére szolgáló menházak és egyéb intézetek között legjobb belátása szerint kiosztani sziveskedjék.

Fogadja Nagyságod tiszteletem nyilvánítását.

Arad, 1910. évi február hó 24. én.

Urbán Iván.

A polgármesterhez intézett írat a következőképp hangzik:

Nagyságos Polgármester ur!

Ő császári és apostoli királyi Felségének folyó évi február hó 17-én kelt legfelsőbb elhatározásával Arad szabad királyi város főispánjává kineveztetvén, felkérem Pol-

gármester urat, hogy a hivatali eskü letétele céljából Arad szabad királyi város törvényhatóságát rendkívüli közgyűlésre mielőbb összehívni sziveskedjék.

Beiktatásom alkalmával minden diszt és ünnepeltetést mellőzni kérek.

Melléklek egyúttal 500 koronát azon kérelemmel, hogy ezen összeget beiktatásom napján Aradváros szegényei között szétosztani sziveskedjék.

Fogadja Nagyságod tiszteletem nyilvánítását.

Arad, 1910. évi február hó 24-én.

Urbán Iván.

## Az örült gyógyszerész.

A megláncolt asszony szenvedései.

Távirati tudósítás.

Arad, február 25

A letartóztatott párisi gyógyszerésznek, Parat-nak esete még mindig erősen foglalkoztatja a francia főváros közönségét. Egy párisi újságíró most meginterjuvált a gyógyszerész feleségét, aki a következő, szinte hihetetlenül hangzó dolgokat mondta el szenvedéseiről:

— Eddigi kihallgatásaim alkalmával nem mondtam el az igazat, mert gyermekeimre és családunkra való tekintettel menteni akartam a férjemet. De azóta megértettem, hogy gyermekeimet és magamat itélem halálra, ha azt az embert szabadlábra helyezik. 1897-ben Parat gyógyszerész-hallgató volt, én szobaleány, amikor megismerkedtünk. A kedvesem lettem és közös háztartásra léptünk. Nőgátásomra, kéréseimre elvégezte tanulmányait, vizsgázott, és az a szerencséje volt, hogy hitelbe átadtak neki egy gyógyszerért, amelynek tulajdonosa meghalt. A férjem kedvéért patikusságot tanultam, csak azért, hogy ne kelljen segédet tartanunk. Reggel ötkor keltem és a lezuhzott redőnyök mögött suroltam fel a boltot, tisztogattam meg mindent és boltiszolgát se kellett tartanunk. Boldogok voltunk — három esztendeig. Akkor férjem viselkedése egyszeriben megváltozott irányomban.

Ideges volt, durva, aztán féltékeny és akárhányszor tettelegességre vetemedett. 1908. novemberében azzal a kijelentéssel lepott meg, hogy nem kincz többé, ha hajlandó vagyok egy olyan ruhadarabot ölteni, amely az ő találmánya. A béke kedvéért megtettem. Ez a ruha egy darabból álló derék és nadrág volt, amelyről lakat lógott le. A lakat kulcsa férjemnél volt és nem vethettem le a ruhát, ha csak ő előzetesen kulccsal ki nem szabadított ebből a posztó-börtönből.

De azért tovább kinczött:

— Olyan ostobának tartasz, hogy elhiszem, hogy én vagyok a gyermekeid apja? — mondotta. És fenyegetődött, hogy megöli őket mind és velük együtt engem is.

Egy izben néhány napra elutazott és busuzóul így szólt hozzám:

— Remélem, mire hazajövök, nem találak többé az élők sorában. Te, meg a fattyuid mérgezzétek meg magatokat... A többi az én dolgom: én majd elhitetem mindenkivel, hogy pillanatnyi elmezavarban szántad rá magad a családirtásra.

Beleegyeztem, mert azt hittem, hogy mire visszatér, elfelejtette majd szörnyű kívánságát. De nem! Amikor hazaérkezve, életben talált bennünket, irtózatosságra gyúlt. Tört, zuzott, revolverrel lövöldözött és szentül meg voltam győződve róla, hogy ütött az utolsó óránk.

... Parat asszony szava itt elakadt egy pillanatra, aztán csukló zokogással folytatta:

— Addig csak a házat nem hagyhattam el, 1909. júliusa óta azonban a férjem le nem oldotta többé rólam a láncot. Fogoly voltam. A férjem néha odaállt elélem és hihetetlen nyugalommal magyarázta, hogy mennyivel jobban tenném, ha megölném magam. Mérgeket rakott körém egy ládára, majd pedig amikor látta, hogy irtózom a méregtől, így buzdított:

— *Menj neki a falnak jó erősen. Ugy, hogy vagy a fal hasad ketté, vagy a fejed.*

És minél inkább ellenkeztem, annál jobban nőtt a haragja. Több ízben kifakadt:

— Még ha legalább megömrülnél, ha már megdögleni nem akarsz.

És a rettenetes, kimondhatatlan epizódok megvallása után elmondta Paratné asszony azt is, hogy férje végül végrendeletet csikart ki tőle, amelyben nagy melegséggel ír a férjéről, magasztalja a szerelmüket és minden jószágát a férjére hagyja...

## IRODALOM ÉS MŰVESZET.

### A színház műsora:

Szombat: Trenk báró, operette. (B bérlet.)  
Vasárnap. Délután: Mérsékelt helyárral: Görög rab szölg a. Este: Rendes helyárral: Trenk báró, operette. (C bérlet.)

### Trenk báró.

(Operette 3 felvonásban. Irtó: Willner és Bodanszky. Zénjét szerzette: Albini Félix. Bemutató előadás.)

Jókai csodás fantáziája adott halhatatlanságot a legszebb operettek egyikének, a Cigánybárónak és most pár évvel a nagy költő halála után egyik híres regényéből faragtak operettet bécsi librettisták és komponált, illetőleg *kompillált* ehhez zenét Albini, komponista. Érdekes, hogy Jókai regényei eddig kizárólag osztrák írókat ihlettek librettó írásra, míg a mi librettistáink folyton idegenben keresnek megfelelő operett tárgyat. Nagyon természetes tehát, hogy mikor Willner és Bodanszky Jókaival léptek irodalmi társas viszonyba, librettójuk meséje már fél sikert biztosított a darabnak. Ők különben ketten együtt nem adtak annyi jót a darabhoz, mint Jókai egymaga, egyedül de azért becsületes színpadi munka, melyet mindig szívesen fogunk megnézni, különösen ha még jobb előadásban fogjuk látni. Albini muzsikájáról nem érdemes sokat beszélni. Úgyesen hangszerel, invenciói nincsenek és a Trenk báró legfőbbemészőbb énekszámait — pedig sok ilyen van — már réges-régen hallottuk, hol abban, vagy amabban az operettben, ma pedig a Trenk báróban.

De még ez az igénytelen muzsika sem fog ártani a Trenk báró sikerének, mert annyi látványos raktak a szerzők a darabba, hogy a közönség szívesen mulat el ezen az operetten.

A Trenk báró mai előadásában legelsőbbben a kifogástalan, gondos, szép rendezést, aztán sorjában *Benkónét*, *Polgárt* kell megdicsérnünk, akik jóízű mulatságos figurákat vittek színpadra és agyonkacagtatták a közönséget. Sorban jön aztán *Beregi*, aki bár folyton jobbat és többet produkál énekes szerepeiben, a Trenk báróban mégis inkább játékaival aratott sikert. *Dióssy Nusi* szép volt, kedves is volt, jól is játszott, de hallottuk már sokkal szebben is énekelni. *Kun Irént* sohasem hallottuk szebben énekelni, tehát ma sem lepott meg senkit teljes hangtalanságával. *Zalay Margit*-nak *Marica* szerepében volt sikere. Volt sok, talán nagyon is sok ismétlés, kihívás és taps és a Trenk báró sikerrel vonult be az aradi színpadra. *H. G.*

\* A jövő hét ujdonsága. A jövő héten a Vigszinház szenzációs sikerű ujdonságát, *A kis cukros című* pompás francia vigjátékot mutatja be az aradi színtársulat. Szendrey rendezi az ujdonságot, aki a darab férfi főszerepét is játssza. A címszerepet Heppesné játssza.

\* Felolvasás a Kőlcsey-Egyesület közgyűlésén. A Kőlcsey-Egyesület március 5-ikén, szombaton délután 5 órakor tartja meg évi közgyűlését. Az ezt előkészítő választmányi ülés február 28-án, hétfőn délután fél 6 órakor lesz a városháza kistermében. A szombati közgyűlés lesz a Kőlcsey-Egyesület nyolcadik és ebben a sorozatban utolsó felolvasása is. *Gonda Béla* miniszteri tanácsos jön le ez alkalommal Budapestről, hogy vetített képekkel *A mi haditengerészetünkről* tartson előadást.

\* Az aradi Képző és Iparművészeti Társulat február hó 26-án, szombaton délután 5 órakor a városháza első emeleti tanácstermében *választmányi ülést* tart. Tárgysorozat a következő: 1. A legutóbbi választmányi ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztáros jelentése. 4. Új tagok felvétele. 5. Indítványok.

\* Új műsor az Urániában. Az Uránia igazgatósága a közönség állandó érdeklődésének kielégítésére szombaton is műsorra tűzte ki a párisi árvizről felvett mozgófényképet. A nagyszerű látványosság mellett nyolc új mozgófénykép is kerül bemutatóra, melyek között a st.-beateni márványbányákról felvett kép a legmodernebb márványipart, egy másik kép a Rajnát eszményi vidékével, Kölnőtől egész Bingenig mutatja be. A párisi Vaudeville-színház előadásában pedig egy pompás bohózat fogja kacagtatni a közönséget. 241

## Lueger haldoklá a.

Távirati tudósítás.

Arad, február 26.

Napok óta haldoklik Bécs híres polgármestere, Lueger. Az orvosok ma ugyanolyan kijelentéseket tettek, mint tegnap: a beteg már csak néhány óráig élhet.

A szívós szervezetű öreg ur azonban napról-napra megcáfolta az orvosok jóslásait. A mai hírek különben még kedvezőtlenebbek, mint a tegnapiak.

Bécsből ezeket a táviratokat kaptuk:

Bécsből táviratozzák: Reggel 9 órakor *Pupovac dr.* és *Kapsamer dr.* kezelő orvosok a következő bulletint adták ki Lueger állapotáról:

Hőmérsék 36,8, érverés 80. Éjjeli alvás többször megszakítva. Fájdalmak nincsenek. A seb állapota kielégítő. Gyuladási processzus nem fejlődik. Vesefunkció javult. Tüdőállapot normális. Erőállapot változatlan. Öntudat tiszta.

A kezelő orvosok ezzel kapcsolatban közölték: A beteg az éjjel rövid megszakítással aludt. A vesék a megindított medikációkra kedvezően reagáltak. A gyuladási folyamat mindenfelé megállott. Érverés és hőmérséklet állandóan normális. A táplálkozás sok kívánnivalót hagy hátra. A seb állapota kielégítő. A lobosodási folyamat nem halad. A vesék működése javult. Az uremikus tünetek részben megszűntek. A tüdő állapota rendes. Erőbeli állapot változatlan. Közérzés nincs megzavarva.

Bécsből táviratozzák: A délelőtti folyamán Lueger dr. szív működése gyöngült, ami az érverés számának 84-re emelkedésében és erejé-

nek lényeges gyöngülésében jelentkezett. Ezenfelül szakadatlan csuklás állott be. Injekciókat adtak a betegnek, amely kedvező hatással volt. A déli orvosi jelentés szerint az érverés száma 70 és feszültsége erősebb, a csuklás pedig teljesen megszűnt.

Délután egy óra felé Lueger állapotában veszedelmes fordulat következett be. A szív működés csekély, a beteget kínzó fájdalmak gyötörrik, zokog. Az orvosok a katasztrófa bekövetkezésére el vannak készülve.

Délután ezt jelentik: Az orvosok véleménye szerint Luegeren többé már nem lehet segíteni. Délután két órakor a szív működés még gyöngébb lett. Az orvosok azon fáradoznak, hogy a betegnek szívtevékenységét gyógyszerek beadása által fokozzák, de közölték a polgármester hűgaival, hogy a veszedelem imminens, a katasztrófa bekövetkezése csak néhány óráig késhetik. A beteg csuklik, állandóan nagy fájdalom gyöttri; de nem panaszkodik. A polgármester betegágyához, hűgáin kívül, most már senkit sem bocsájtanak be.

A városháza első emeletének folyosóján reggel óta sűrűnek-forognak a tanácsosok és szívszorogva várják a polgármester állapotáról szóló híreket. A városban az emberek csoportokba verődve tárgyalják a nagybeteg polgármester állapotát.

Este jelentik:

Lueger állapota igen válságos lett. Már a déli órákban csuklási rohamok lepték meg, melyek ugyan hamar csökkentek, de a délután folyamán megújultak. Az orvosok ennél fogva kénytelenek voltak Maysel hírneves tanár elnökle alatt konziliumot tartani. A konzilium után esti hat órakor a következő jelentést adták ki:

Hőmérséklet 36,3. Érverés 76. Feszültség nagyobbodott. A vese-működés elégtelen. Gyakori hányás és csuklás. Erő állapot és táplálkozás elégtelen. Szívgyöngeség.

Az esti órákban meglátogatta a nagybeteg *Gessman dr.*, a keresztény-szociálista párt vezére, akivel hosszabb politikai beszélgetést folytatott. Bucszáskor Lueger így szólt:

— Nekem már nincs semmi reményem. *Alig hiszem, hogy túlélem a holnapi napot.* Nagyon kívánom a halált, hogy fájdalmaimnak és szenvedéseimnek véget vessen.

Arra a hírre, hogy Lueger állapota aggasztóvá vált, este óriási néptömeg lepte el a városházát és egész éjjel ott maradt. *Jenő főherceg* Innsbruckból táviratilag megbizta *Norden* egyetemi tanárt, hogy érdeklődjék Lueger állapotáról. *Norden* ma este meg is látogatta a beteget és látogatás után ezt a rövid sürgönyt küldte a főhercegnek: *Allapot reménytelen.*

*Éjjel 1 órakor* jelentik: Lueger állapota egyre rosszabbra fordul. Azt hiszik, hogy a katasztrófa már a reggeli órákban beáll.

## MULATSÁGOK.

(=) Az aradi hajós-egylet holnap, szombaton este 9 órakor tartja kabarettel egybekötött táncestélyét. Az óriási érdeklődésre való tekintettel kéri a rendezőség pontos megjelenésre a meghívott közönséget. A bejárat a Salacz u'cai kapun van csak.

(=) A Toldi Atletikai Klub ma tartja zártkörű bálját a Fehér Kereszt disztermében. Kezdeté fél 9 órakor.

## AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetés osztály — 151

## Megőrült az örökség miatt.

### A miniszter ellensége.

Távirati tudósítás.

Arad, február 25

Évekkel ezelőtt egy szegény, nagy családos nagyváradi cipész: Spiegel János nagy szerencséjéhez jutott. Örökölt. Egy trenesérmegyei sógora; Dávidovits Imre kereskedő vagyonának háromnegyed részét: hatvenötezer koronát végrendeletileg rája hagyta. Azon a napon, amelyen a nyomorgó, nagy szükségben élő ember megkapta az értesítést arról, hogy hatvenötezer korona tulajdonosa, — valósággal új ember lett belőle. Nagy lelki rázkódtatáson ment keresztül. Eleinte kimondhatatlan boldogsággal ujságotlta mindenkinek, hogy gazdag ember lett belőle. Házat vesz, megnagyobbítja műhelyét stb. — ilyenek voltak Spiegel János tervai. Később azonban nagyon csendesen, buskomoran járkált a városban, mert értesítést kapott arról is, hogy a hatvenötezer koronát egy ideig nem kaphatja kezébe. A végrendeletet ugyanis azok akik juszt formálnak hozzá, perral támadták meg.

Dávidovits Imre végrendelete körül ilyenformán egy nagy és bonyodalmas per keletkezett. Az örökséghez jogot formálók a legkülönbözőbb címeken vitatták elsőbbségi jogukat. Spiegel János, minél jobban huzódott a per, annál jobban remegett attól a gondolattól, hogy elvesztik az örökségtől, a jómódtól, a gondtalan életétől és valósággal meghorzadt arra a gondolatra, hogy továbbra is nyomorban és szegénységben marad meg. Ez a gondolat lassan-lassan beteggétette Spiegel Jánost. Leveleket írogatott az ügyben szereplő ügyvédekhez, bírásokhoz. Pár hónappal ezelőtt a belügyminiszterhez levelet írt, amelyben valósággal fenyegető hangon felszólítja a minisztert, hogy intézze el öröksőségi ügyét.

A levelet a belügyminiszterium leküldte Nagyváradra a rendőrséghez azzal az utasítással, hogy nyomozza ki a levél íróját. Hamarosan kézre is került Spiegel János. Tegnap Eleméry kapitány maga elé oltáztatva és megakarta kérdezni tőle, hogy miért írt ilyen durva, fenyegető hangú levelet a belügyminiszternek. Spiegel János erre dühöngött.

Kétségbeesett hangon kiabált a folyosón: *Elraboltátok az örökségemet! Gazemberek! Adjátok vissza!*

A gyorsan előhívott mentők a dühöngő embert beszállították az elmekórházba.

## TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Zsur közben. Szegedről írják ezt a nemi mindennapi pört: Zsur volt szeptember egyik délutánján Reisz Jenőnek, a Kobrak cipőgyár üzletvezetőjének a lakásán. Összegyűltek, beszéltek, csevegtek, amikor egy ur betoppant a szalonba. És leült.

— Itthon van Reisz ur? Fizetni tessék.

— Én nem ismerem magát, — mondta az asszony. Tessék az uramhoz menni.

— Vihejszt?! Van nekem aboz közön? Én Goldmann vagyok. Goldmann Ignác.

— Nem tehetünk róla, — mondta ekkor az egyik vendég.

— De kérem, én Goldmann Ignác vagyok, biciklikereskedő, gramofonkereskedő, gépkereskedő, üzletem ártézikut közelében. Tessék fizetni. Vihejszt? Hogy nem? Én fogok egy széklet és kijelentem itt a zsuron, hogy maguk családok, ön is asszonyom, becses férje is, ki tölem gépet és gramfont vett. Most már ugy-e tetszik fizetni?

— Most már nem.

— Akkor fogok egy széklet és leülök, mert ehez jogom van és ülni fogok mindaddig, míg nem fizetnek.

— Van itt tyuktojás, nem parancsol, — kérdezte az egyik vendég és sietve távozott. Hogy Goldmann Ignác mennyi ideig zsurozott, az titok, de Reisz Jenő magánlaksértésért és két rendbeli becsületsértésért följelentette a zsurrontó kereskedőt. A járásbíró fölmentette a kereskedőt. Természetesen Reisz fölbevezetett az ítélet ellen és a szegedi törvényszék főlebbviteli tanácsa most tárgyalta a zeuros esetet és bűnösnek találta Goldmann Ignácot a magán-

laksértés vétségében és a két rendbeli becsületsértésben s ezért összesen száz korona pénzbüntetésre ítélte el.

## HIREK.

### Egyszerű installáció.

\*

Egyik jónévű egyetemi tanárunk a magyar nép ünneplő természetéről szólva, ezt mondotta:

— Ha azt a rengeteg pénzt, amit a magyarok bankettezésre, gulyásra és turós csuszára, meg borra költenek, nemzeti kulturális és humánus célokra fordítanák, akkor ma már sokkal nagyobb kulturánk és sokkal kevesebb társadalmi nyomorúságunk volna...

Ez a mondás jut eszünkbe most, amikor Aradmegye és Aradváros új főispánjának, Urbán Ivánnak a megye alispánjához és a város polgármesteréhez intézett átiratát olvassuk. Más helyen egész terjedelmében közöljük az érdekes írásokat, itt csak azok két, külön említésre érdemes részletét emeljük ki.

Az egyik az, hogy a főispán újból hangsúlyozottan kívánja, hogy beiktatásán a két törvényhatóságnál „minden disz és ünnepeltetés mellőztessék.” Ezt a kívánságát a vármegyénél még azzal is megtoldja, hogy az installáló megyei közgyűlésen a beiktatáson kívül egyéb megyei ügyek is kerüljenek napirendre, nehogy azok miatt „a törvényhatósági bizottsági tagok rövid időn belül közgyűlésre újból befáradni legyenek kénytelenek.”

Akinek az ünnepélyességek és ceremóniális dolgok iránt csak kis érzéke is van, az főleg az utóbbi kívánságot fogja kellőleg értékelni. Mert az elvégre érhető és talán már elő is fordult, hogy egy főispán egyszerű installációt kíván, különösen a mostanihoz hasonló komoly politikai helyzetben. De hogy egy főispán akinek bizonyára tudomást kellett vennie arról, hogy személye minden körben és minden helyen milyen népszerű, ez a főispán tudatosan azzal rontsa le beiktatásának még a kívánt egyszerűség dacára is fennmaradó ünnepélyes jellegét, hogy az installáló közgyűlésen a glogováci svábok vagy a tauci románok apró és szürke ügyeit tárgyalatja: ez már igazán több a szerénység-nél, több az egyszerűségnél, ez már szinte ön-lekicsinyítés, a hivatásnak és a munkának olyan komoly megbecsülése, amihez foghatóra alig találunk példát. Urbán Iván erre is példát mutatott.

Másik érdekessége a főispáni irásnak az a pár soros befejezés, melyben Urbán Iván bejelenti, hogy ötszáz koronát küld a vármegyei és ötszázat a városi szegények számára. Ezt az adományt a beiktatás napján fogják szétosztani és ezzel a főispáni installációt, mely máskor a megyei és városi előkelőségek ünnepe, a szegények napjává, a szegények ünnepévé teszi. Kedves, poétikus megnyilatkozása ez az intézkedés Urbán Iván humánus gondolkodásának, szegény embertársai iránt érzett és már sokszor kifejezett meleg szeretetének és minden ünnepi beszédnél szebb bizonyítéka annak a demokratikus szellemnek, melytől még joggal vár sokat Aradmegye és Aradváros közönsége.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 26-án az időjárás: enyhe, száraz.

— Az orvosok tisztelgése a kormányelnöknel. Budapestről jelentik: Az Országos Orvosszövetségnek nagyobb küldöttsége tisztelgett ma délelőtt Khuen-Héderváry gróf miniszterelnöknel, Kéty Károly dr. udvari tanácsos, egyetemi tanár vezetésével. A küldöttség tagjai voltak: Flesch Nándor dr., az orvosszövetség főtitkára, Adler Zsigmond dr., kir. tanácsos, Liechtenberg Kornél dr. egyetemi tanár, Tauscher Béla dr. kir. tanácsos, Pantocsek József dr. pozsonyi kórházigazgató, Mergl Ödön dr. pozsonyi városi tisztifőorvos, Berabart János dr. bajai városi tisztifőorvos, Bodnár Sándor dr., az országos szövetség körorvosi osztályának elnöke, Kardos Sándor dr., ugyanezen osztály alelnöke, Buday Mór dr., Csabay Géza dr., kecskeméti tisztifőorvos, Kovács Szent-Endre dr., kir. tanácsos, hatmegyei tisztifőorvos, Leak Gusztáv dr. jász-nagykun-szolnokvármegyei tisztifőorvos, Tsiem József dr., Pozsvég Lajos dr., Sopron városi tisztifőorvos, Klein Samu dr. Abauj-Tornamégye tisztifőorvosa.

A küldöttség vezetője, Kéty Károly dr. udvari tanácsos, egyetemi tanár rövid beszédben üdvözölte a miniszterelnököt és 4000 orvos megbízásából elfadta a küldöttség célját, régi keletű nehézségek elhárítását és orvoslását kérve a miniszterelnöktől. Több memorandumot nyújtott át a miniszterelnöknek, kérve a vármegyei fő- és járási orvosok fizetésrendezését, a városi orvosoknak a gyakorlatiól való eltöltése és fizetési osztályba való sorozását, az 1908. évi 38. tc. végrehajtása kapcsán készült vármegyei szabályrendelet jóváhagyását, intézkedéseket a községi és körorvosi országos nyugdíjintézet felállításában, végül az országos orvosszövetség módosított alapszabályainak jóváhagyását.

Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök rokonszenves szavak kíséretében vette át a memorandumokat, kijelentve, hogy a maga részéről az eléje terjesztett ügyeket mielőbb átvizsgálja és a hangoztatott kívánságokat lehetőleg teljesíteni fogja. Az orvosi karnak emberbaráti működése megérdemli a legnagyobb méltánylást és a maga részéről mindent el fog követni az orvosok érdekében. Reméli, hogy nem lesz nehéz, ha nem is minden óhajnak megfelelően, de a legtöbb kívánságot megfelelően elintézni.

Ezután kezét fogott a küldöttség minden tagjával és szívbélyes szavakkal bucsuzott el tőlük.

— Az aradi kamara és a kereskedelmi miniszter. A következő sorokat kaptuk: Az „Aradi Közlöny” mai számában a Kamara közgyűléséről hozott egyik tudósítás — bizonyára félreértés folytán — tévesen informálja a közönséget a közgyűlésnek arról a részéről, mely Hieronymi Károlynak kereskedelemügyi miniszterré történt kinevezéséről szóló leiratával foglalkozott. Van szerencsénk a t. Szerkesztőségnek rendelkezésére bocsátani a kereskedelemügyi miniszter urhoz intézett feliratunk másolatát, kérve, hogy azt b. lapjában közölni sziveskedjék. Az üdvözlő felirat így hangzik:

„Nagyméltóságú Miniszter Ur! Kereskedelemügyi miniszterré történt kinevezése alkalmából fogadja Nagyméltóságod Kamaránk tisztelettel teljes üdvözlését. Nagyméltóságodnak a hazai kereskedelem és ipar fejlesztése érdekében kifejtett fáradhatatlan, érdemekben dus, évtizedekre kiterjedő munkásságában Kamaránk teljes garanciáját látja annak, hogy az általunk képviselt közgazdasági ágak ügyeinek vezetése arra leghivatottabb kezekbe van bízva. Amidőn Nagyméltóságod a legválságosabb időben veszi át a hazai kereskedelem és ipar ügyeinek fáradságos vezetését, Kamaránk teljes erejével és minden tudásával arra fog törekedni, hogy Nagyméltóságod e munkásságát



sikeressé tegye. Aradon, az aradi kereskedelmi és iparkamarának 1910. évi február hó 24 én tartott teljes ülése megbízásából: Kristyóry János s. k. elnök, Varjassy Lajos dr. s. k. titkár. Aradon, 1910. február hó 25-én, az aradi kereskedelmi és iparkamara irodája: Varjassy Lajos dr. titkár.

Ezt azzal a megjegyzéssel közöljük, hogy a szóban levő mai tudósításunkat a kamara titkári hivatalának jelentése alapján irtuk.

— Drágább lesz a pikkoló és a sör. A vendéglősök és kávéok ipartársulatának kedden tartott közgyűlése — mint azt megírtuk — bizottságot küldött ki a jégdrágaság elleni védekezés tanulmányozására. Ez a bizottság ma délután tartott ülést Braun Gusztáv elnöklésével és nemcsak a jégnek, hanem az összes élelmiszereknek megdrágulásával beállott helyzetváltozást tárgyalt. Elhatározta a bizottság, hogy felhívást intéz az összes ipartársulati tagokhoz és úgy a sörnek, mint a fekete és fehérekávé árának mérsékelt emelését proponálja. Március elsejétől eszerint a fekete kávé ára 32, a fehér kávéé 36, a sör ára az éttermekben 22, illetve 32, kimérésekben 18, illetve 26 fillér lesz. A kávé árának emelését a cukor és tej, tejszín megdrágulásával, a sör drágítását a jéghiánnyal, illetve a jégárak horribilis emelkedésével indokolja a bizottság.

— A braganzai herceg adóssága. Lapunk mai számában közöltük Pariser Henik berlini bankárnak Miguel braganzai herceg ellen beadott feljelentését. A herceg jogtanácsosa, Ruzicka dr. most a bécsi bírságírók előtt hosszasan nyilatkozik a herceg ellen emelt vádakra vonatkozólag. Először is nagyon furcsa eljárásnak mondja, hogy a bankár, bár beadványában hangsúlyozza, hogy nem a herceget akarja vádolni a nevében elkövetett manipulációk elkövetésével, mégis minden sorban a herceget gyanúsítja és a gyanakodását nyíltan lapokban is kifejezésre juttatta. Ebből — ugymond — nyíltan látszik, milyen célt akar elérni a bankár fenyegetéseivel. Ami az egyes vádakat illeti, azokat Ruzicka dr. teljesen alaptalanoknak mondja. A herceg Parisert egyetlen egyszer látta, amikor rendes kölcsönügyletet bonyolított le vele. Semhasem említett házasságot, vagy eljegyzést. A kölcsönadás idejében, mikor a portugáliai zavarok voltak, Pariser ügyvédje megkérdezte a herceg emberét, nem politikai célokra kell-e a hercegnek a pénz. A herceg embere akkor maga megcáfolta ezt, kijelentve, hogy az összeg a herceg egy diszkrét magánügyére kell. Az amerikai Pullman-leánynyal való eljegyzését, mikor annak híre a lapokban megjelent, szintén maga a herceg cáfolta meg azonnal.

— Orvosi hír. Lukáts Jenő dr. gyermekorvos, a városi gyermekkórház főorvosa rendelését lakásán (József főherceg ut. 12. II. em.) megkezdte. Rendel hétköznapokon d. u. 3-4.

— A lovag ur, mint szállodatulajdonos. A „Műszaki Világ“ arról ad hírt, hogy Freystädler Jenő lovag nagybirtokosnak és háztulajdonosnak Drechsler Béla ismert budapesti vendéglős és érdektársai ajánlatot tettek aziránt, hogy Váci-körtut 21. sz. alatti nagy bérházát, a melynek III. ik emeleti lakosaira már az eső is becsott, bontassa le és építtessen helyébe saját költségén egy nagyszabású modern szállodát, amelyet Drechsler Béla és érdektársai bérbe vennének. Az előzetes megállapodás szerint vállalkozók kötelesek lettek volna a felmondási határidőig, vagyis február 14. ig, 600.000 korona vádiumot letenni, ami nem történt meg — hír szerint — azért, mivel Drechsler és érdektársai csak 200.000 korona felett rendelkeztek, amely összeget lovag Freystädler keveselte.

— Honvédezred kaszárnyaáristomban. Pécsről jelentik: E hó 6. és 7. közötti éjjelen Eszéken, késő éjjel a berlini születésű, vendégként ott időző Eppingerné, egy társaságban álarcosan tartott hazafelé egy mulatságról, a mikor az egyik keskenyebb utcában egy honvédbaka közeledett a nőkhöz, azokkal barátkozni óhajtott, de elutasították. Ekkor bajonettjével oldalra szurta Eppingernét, akit súlyosan megsebesített. Az asszony összeesett és kórházba kellett szállítani. Ott ápolják még ma is, de most már bizakodnak életbenmaradásában. Másnap megindult a vizsgálat a tettes után, de mivel azt kideríteni nem tudták, már 8-án a 28. honvéd gyalogezred parancsnoka kaszárnyaáristomot rendelt el az ezred mindkét Eszéken állomásozó zászlóaljára részére. Azóta el nem hagyhatták a laktanyát. A katonai bírói vizsgálatot Hanusch Rudolf vezette és most átszolgáltató a vizsgálati jegyzőkönyveket a katonai bíróságnak, ezeknek alapján sikerült kideríteni, hogy a tettes Dragicevic közlegény volt, akit mindjárt le is tartóztattak és bezárították a zágrábi helyőrségi fogházba. 14 napi kaszárnyaáristom után ugyanezen napon megszüntették a további elzárását.

— Családi dráma. Szegedről jelentik: Juhász Emil tönkrement vásárhelyi vendéglős, a ki utóbb Szegeden főpincér volt a állás nélkül maradt, ma reggel előbb feleségét négy lövéssel lelőtte és azután önmagát is agyonlőtte. Amint a férj hátrahagyott leveléből kiderül, a nagy nyomor és felesége iránti féltékenység adta kezébe a fegyvert. A négy lövés közül, melyet Juhász a feleségére tett, az egyik az asszony szájába furódott, a másik a gyomrába, a harmadik a szívébe, a negyedik pedig szoknyájában akadt fenn. Két leánygyermekük maradt árván.

— Elásott csecsemő holttest. Ma délután az aradi vasúti állomás mellett, a bérkocsi veszteglő helyen a kocsisok az országúttól egy méternyire a sárban elásva egy csecsemő hullát találtak. A csecsemő két térde látszott ki a földből és ez tette őket figyelmeztetésre. A rendőrséget értesítették és a teljes kiásás után megállapították, hogy az egy teljesen kifejlesztett leányholttest volt. A holttestet fölboncolják annak megállapítása végett, vajjon élve került-e a csecsemő a földre, melyben egy-két nap óta feküdhett. A nyomozás folyamán egy tanu jelentkezett, aki vallomása szerint az említett helyen kedd este látta, hogy egy paraszt asszony és egy paraszt hosszabb ideig tanakodtak.

— Különös párbaj. Debrecenből jelentik: A Benedek-féle vívóteremben ma délelőtt Strausz Emil magánhivatalnok és Losonczy Artur viték végkimerülésig tartó vértelen kardpárbajt. A párbajra összeszólalkozás adott okot. A felek nem békültek ki.

— Pályázat. A felszámolt Arad kerületi iparosok rokkant és nyugdíjgyesülete által létesített és az aradi kereskedelmi és iparkamaránál kezelt segélyalap 168 korona 82 fillért tevő kamataival a kamara területén ipart üző rokkant és elszegényedett iparosok, elsősorban pedig az egyesületnek volt ilyen tagjai, ilyen jogosultak nem létben pedig a kamara területén ipart üző más elszegényedett rokkant iparosok lévén segélyezendők, felhivatnak mindazon valóban gyámolításra szoruló elszegényedett rokkant iparosok, kik ezen segélyelnyerésére igényjogosultsággal bírnak, hogy kérvényüket a reájok nézve illetékes ipartestület (ipartársulat) útján és annak ajánlásával ellátva f. évi március hó 20-áig nyújtsák be a kamarához. A 168 korona 82 fillért tevő segély 3 igényjogosult közt lesz felosztva. Aradon, 1910. február 25. Az aradi kereskedelmi és iparkamara elnöksége.

— Születések és halálozások. Az aradi anyakönyvi hivatalban február hó 25-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: Született: Szalai Ferenc v. fékezőnek Ferenc nevű fia, Vicián András tanítóképezdei hivatalszolgának József nevű fia. Meghalt: Erdődi Paula 24 napos leány, Vecsernyés Mátyás 57 éves csizmadia, Grünwald János 8 éves fiú, özv. Rajku Jánosné 62 éves napszámosné, Tassin Gábor 35 éves napszámos, Kardos György 4 hónapos fiú.

— Kossak csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 261

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 279

## TARKASÁGOK.



(A gyermek és a nagyapja.) A gyerekek legveszedelmesebb csoportjába tartoznak azok a kis lurkók, akik azonnal tovább adják azt, amit a szoba sarkában meglapulva, vagy az alvást tetetve kihallgatnak. Ilyen ravasz kis fickóról kaptuk ma ezt az apróságot.

A fiúcska, egy iparosnak a gyereke, a napokban eljátszódott a nagyapjával, aki dugdag ember.

— Nagypapa — unszolta a fiú — ugyan hunyd be már a szemedet.

— Hagyj békét fiacskám; örülök, hogy látok.

— De hunyd be, — kérlete a gyerek és fölknaszt a nagyapja élébe, hogy a kezével tapasztsa le annak szempilláit.

— Mit akarsz a szememmel?

— Hogy hunyd be.

— De minek hunyjam be?

— Mert a mama azt szokja mondani, hogy mikélyt te behunyod a szemedet, nekünk nagyon sok pénzünk lesz.

(A kis kadét.) Nemrég Aradon jótékonycélú estély volt, amelyen a szép úri hölgyek drága pénzért megengedték magukat csókolni a szegény gyermekek javára. Egy általánosan ismert, tréfás kedvű úri hölgyhöz odament valamelyik kis kadét és szólt:

— Nagyságos asszony, adok husz koronát, ha megengedi magát csókolni.

— Ide vele, legalább több lesz a szegényeknek.

A kis katona egy csókot lehel a bájos hölgy arcára, aztán letette a husz koronát.

— Várjon, — mondta a szép asszony — visszacap tiz koronát.

— Miért? Hiszen egy csók ára husz korona.

— Igen, de a gyermekek felét fizetik.

(A király nevében.) Az ítéleteket a király nevében hozzák minden fórumon. És mint azt mindenki tudja, az ítélethirdetésnél föl kell állani az összes jelenlévőknek. A Szántó Ujházy bünpörben az ünnepélyes ítélethirdetés nagyon meghattotta az egyik hallgatót, egy iparost. Az elnök az ítélet kihirdetése után megkérdezte a vádlottaktól:

— Megnyugszanak az ítéletben?

— Fölebbezünk, — mondták a vádlottak.

A meghatott iparos pedig odaszólt a szomszédjához:

— Hogy lehet fölebbezni?

— Hát hogyan lehetne?

— Hiszen azt mondják, hogy öfelsége ellen nincs apelláta.



## Uj cég Aradon.

Alulírottak tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy helyben 1161

József főherceg-ut 12. (Fodor és Reisinger-ház) nyersbőr, liszt termények, gabonaneműek és hüvelyes veteményekből nagykereskedést nyitottunk.

Mindezen cikkekből nagyban és kicsinyben vételekkel és eladásokkal foglalkozunk.

Szives pártfogásért esedezünk.

**Halmos és Dressnandt.**

## PETROSAFROL

Bevált készítmény a hajnövés előmozdítására, a fejbőr erősítésére, hajhullás és korpaképződés megakadályozására.

A Petrosafroltól a haj selyempuha, rugganyos lesz.

ÁRA 1 KORONA. 361

6 üveget ingyen láda és csomagolásban bérmentve küld

## FÖLDES KELEMEN

gyógys ertára ARAD.

Minden üveghez részletes utmutatás van mellékelve miként használandó e készítmény és miként ápoljuk hajunkat, hogy az egészséges szép s tömör legyen.

A készítmény ártalmatlanságáért teljes garanciát vállalok.

## Afrana

a legjobb varrógép

házi és ipari célokra. — Kizárólagos raktár: 346

**Koch Dánielnél**

Deák Ferenc-utca 42.

:: Kedvező fizetési feltételek. ::

## Olesőbb lett

# szén!!

A ki téli szén és koks szükségletét már most szerzi be, vagy jegyezteti elő, 25 %-ot megtakarít!

Légszuszgári koks 4.60 K  
100 kg.-ként.

Poresz salon kőszén 4.60 K.  
100 kg.-ként.

Zsilvölgyi salon kőszén 4.— K.  
100 kg.-ként.

Rostált pormentes faszén 6.— K.  
100 kg.-ként.

Kovács szén — — 4.60 k.  
100 kg.-ként.

## Róth József

szénnagykereskedőnél 611

Arad, Eötvös-u. 3.

Telefon 63. sz.

## Csődte megjelölési hirdetmény

Alulírott csődte megjelölőnek a csődte megjelölés 3970—1910. sz. határozata folytán ezennel közhírré teszem, hogy vb. Amtmann Anna aradi divatárusnő csődte megjelöléséhez ta tozó, a csődte megjelölés 1—1084. tételei alatt felvett összesen 7955 K. 77 fill. beszerzési árral bíró és 3050 K. 20 fill. becsértékű női kalapok, kalapdíszek és női kalap kellékek, továbbá a leltár 1085—1097. tételei alatt felvett 1085 K. beszerzési árral bíró és 304 K. 50 fillér becsértékű üzleti berendezési tárgyak ajánlati árverésen eladatnak.

A fenti becsértéknek megfelelő 10 százaléknyi bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlatokat akár az árakra és üzleti felszerelési tárgyakra külön, akár együttesen 1910. február 28-ik napjának déli 12 órájáig nálam adják be.

A választmány a beérkezett ajánlatok felett 1910. évi február hó 28-ik napján délután 3 órakor Aradon dr. Mittler Izidor aradi ügyvéd irodájában tartandó ülésen fog határozni olyképp, hogy előbb szóbeli árlejtést tart s azután az írásbeli ajánlatokat bontja fel, fenntartván magának a jogot az ajánlatok közül bármelyiket elfogadni, valamennyit visszautasítani és esetleg az ingóságokat más módon értékesíteni. 1169

Kelt Aradon, 1910. február 18.

**Zubor Gyula,**

ügyvéd, mint vb. Amtmann Anna csődte megjelölőnek Arad, Teleky-utca 25. sz.

Telefon szám 242.

**Elektromos erőátviteli motorokat**

kikölesönöz, elad és felszerel 631

## Kalmár József

villanyvilágítás, telefon és villamos esengő berendezési vállalata

Arad, Salacz-u. 2.

Alapított 1840.

# Rosenblüh K. és Társa.

Alapított 1840.

A tavaszi ujdonságok már beérkeztek — új szövésű kelmék pompás pasztell színekben, ugyszintén blous kelmék — kirakatainkban már megtekinthetők.

**Vászon és fehérnemű árak kivételes olesó eladása.**

A nagy áremelkedés dacára **maradékok** továbbra is — a régi olesó árakhoz.

Finom szálu **pamuth vászon** mtr. **34 kr.**

Közép szálu **pamuth vászon** mtr. **32 kr.**

Mosott chiffon **madapolan** mtr. **32 és 34 kr.**

Bőr erős **alsólepedő varrás** nélkül darabonként **1 frt. 40 kr.**

Most érkezett **3000 méter tiszta cérna vászon** maradék méterenként **72 és 78 krajcírért.**

Fentiekből **mintákat** is küldünk, kívánatra **többfeléből egy 5 kg.-os csomagot** bizományba **választás céljából** küldünk — **visszaküldés a mi költségünkre történhet.** 461

**APRÓ HIRDETÉSEK.****Eladó szőlő.**

Gyorokon 2 kis hold termő szőlő, ára 4400 korona. Bővebben Arad, Bercsényi-utca 9. sz. alatt. 1151

**38 éves szolid özvegy,**

magányos öreg urhoz kisebb háztartás vezetésére ajánlkozik. Cim: özv. Nicsovics Sándorné, Nagylak. 1133

**Egy valódi**

Ziegler-fuvola olcsón eladó Arad, Sárossy-utca 2. 1170

**Telefon 348.**

**Husserl Manó**  
bádogos

vizvezeték szerelő.

Javítások 161

olcsón és gyorsan.  
Arad, Szt. Pál-utca 11.

**English lady**

English lady, Living in Arad, desires a position. An pair. Adresse Margaret Smith. 1118

**Kunyadi-utca 1. szám alatt**

1 nagyobb, esetleg 2 kisebb üzlethelyiség, ugyszintén 2 pince május 1-től kiadó. 1135

**Vaskereskedő segédet**

keresünk, teljes szakképzettséget, jó előadóképességet, valamint a magyar és román nyelv tökéletes ösmertét feltétlenül megkívánjuk. Csakis azok küldjék be ajánlatukat, kik ezen kívánalmaknak teljesen meg tudnak felelni. Wessely és Biró, Nagyszalonta. 1140

**Tavaszi divat album**

utcai, házi toilette, costum, blous és alj, valamint gyermek divat-album. Összesen 700 divatképet tartalmaz a vaskos könyv ára K. 250. Kap-ható Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad. Andrássy-tér 16. és Weitzer János-utca. Megjelentek az összes francia nagy tavaszi divatlapok. 671

**Ügyes vasalónő**

saját lakásán vállal mosást és vasalást. Sárossy-utca 2. sz. 1136

**Házmester kerestetik,**

előnyben részesülnek azok, kik a vízvezeték kezelésében jártassággal bírnak. Cim. a kiadóban. 1178

**Modern hálószobák**

és egyéb butorok jutányos áron eladók Molnár Antal urnál, Part-utca 4. 1179

5500 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány igazolja, hogy a

**Kaiser-féle**

**Mell karamella**

(a három fenyővel)

**köhögés**

rekedtség, katarus, elnyálkásodás, erős dohányzás folytán beállott hurut és görcsös köhögést megszünteti.

Csomagja: 20 és 40 fillér,  
doboza 60 fillér. 639

Kapható: Gutta Földes Kelemen, Hajós Árpád, Rezsnyay Mátyas és Breuer Fülöp gyógyszerárakban Arad, Zombory János gyógyszerárak a Szentháromsághez Uj-Szt. Anna, Szekely Sándor Iris gyógyszerárak Lippa, Toffert Károly gyógyszerárak Elek, Krausz Elemér gyógyszerárak Glogovác, Vajtek és Weisz drogeriája Arad, Adler gyógyszerárakban, M.-Pécskán, Urs Rezső, Pankota.

**Alkalmi vételek és eladások**

**Ékszerárakban**

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra és ékszerárak

**Deutsch Izidor**

órák és ékszerész 591  
Weitzer János-utca, Minorita-palota.

**Zálogcédulák**

arany és ezüstművek, gyémánt és Brillánse tárgyak a legmagasabb áron megéteinek vagy más tárgyra átcsereztetnek TELEFON 438. TELEFON 433.

**Kézsmárky. és Simon**

első temetkezési vállalatuk — Entrepise des pompes funébres  
ARADON.

Központi iroda és raktár Weitzer János-utca 2., főposta mellett.  
Fióközllet I-ső májustól Deák Ferenc-utca 30. sz. Főraktár: E. Választó-utca 14. szám. saját házukban.

van szerencsém a N. é. t. közönség szives tudomására hozni, hogy a volt Csutak Károly, illetve Varga Imre-féle temetkezési vállalatotól végképpen megváltam és így mai naptól kezdve velük semmiféle összeköttetésem nincs. **Simon Farkas** urat társul vettem, együttesen a mai kor igényeinek megfelelő nagyobb szabású temetkezési vállalatot létesítettünk a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kiállítástig, versenykülvül olcsó árak mellett. Minden temetés személyes felügyeletünk alatt lesz rendezve.

Teljes tisztelettel 1174

**Kézsmárky és Simon**  
temetkezési vállalatuk Arad. Telefon 465. sz.

**LEGNAGYOBBI ÉLVEZET**

I csésze finom tea.

**TEA** ÉS

**RUM**

hirneves minőségeinket  
becses figyelmébe ajánljuk.

Legolcsóbb árak.

**Vojtek és Weisz**

parfumeria és drogueria nagykereskedése

ARADON.

ARADON.

**Gondos anyák** legjobban cselekszenek, ha gyermekeiknek átlátszó tiszta kellemes ízű Hajós-féle

Csukamájolajat adnak.

Jó és kellemes ízénél fogva felnőttek és gyermekek egyaránt szívesen veszik; a gyomrot nem terneli, sőt az étvágyat még fokozza. Ara egy üvegnek **2 korona**. Uvakodjunk mindennemű keveréktől (Emulsiók) mert azok mindenféle idegen szert tartalmaznak és csak alig csukamájolajt.

**Fagydagánatok** elmulasztására **Fagyviszke-tesség** biztos megszüntetésére

legjobb szer a „Frigin“. Ara 1 üveg ecsettel és utasítással **70 fillér**.

**Legjobb fekete Hajfestő** a „Melogen“. Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ara **2 korona**.

**Kitűnő amerikai gummi** a „Miter“ 6 darab egy eredeti fémdobozban **2 korona**. 421

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél: **Hajós Árpád** gyógyszerárakban ARAD, Andrássy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —